

Broj 116. kolovoz, 2017.

GLASNIK

Kotorvarošskog kraja

Izdavač:

Župni ured Rođenja B. D. M.

78220 Kotor Varoš

Tel./fax: 051 785 050

E-mail: mladi-kotorvaros@blic.net

www.kotorvaroskadolina.com

Redakcija: *Barišić, Luca Koroman, fra Zoran Mandić, fra Juro Tokalić, fra Anto Šimunović, fra Petar Karajica, fra Marko Bandalo, fra Stipo Karajica, fra Stipo Marčinković*

Glavni urednik: *Fra Zoran Mandić*

Tehnička obrada: *Viktorija Barišić*

Tiraž: *500 primjeraka*

Tiska: *JU"Centar za kulturu, sport i informisanje" Kotor Varoš*

Časopis izlazi dvomjesečno

Primjerak besplatan

Ne postoji siva zona

Ne činiti dobro znači dati prostor zlu, u samom sebi i u svijetu. U praznom prostoru što nastaje ako ne učinimo neko djelo koje zahtjeva bratstvo i za koje Bog želi da bude učinjeno, nahrupe (jurnu, nagrnu, navale) ubrzo sile zla. Jer ne postoji neutralna zona, postoji samo svjetlo ili tama.

Heinrich Spaemann

Prolječni blagoslov polja

Tradicionalno sredinom mjeseca travnja na Jurjevo u našim krajevima započinje proljetni blagoslov polja. Kroz ovu pobožnost vjernici mole za blagoslov plodova svoga rada. Kod nas se od starina ovi blagoslovi i obredi drže po grobljima tako da svako selo na groblju ima zazive za blagoslov. Za vrijeme blagoslova mole se litanije Svih svetih. Svećenik s procesijom zaustavlja se na četiri postaje te moli blagoslovne molitve okrećući se na četiri strane svijeta.

Kao i svake godine započeli smo s blagoslovom polja na Jurjevo na groblju u Slatini, na sv. Marka u Čepku, Sokolinama i Vrbanjcima. Blagoslov polja sa svetom misom održani su na svim grobljima župa Kotor Varoš, Sokoline i Vrbanjci. Kako je vrijeme dozvoljavalo tako su vjernici i pristizali. Na groblju Zabrđe odazvao se najveći broj vjernika.

Viki

Posjet Hrvatske televizije

Naš kraj ima bogatu i povijesnu kulturnu baštinu. Srednjovjekovni Kotor još nije ni arheološki ispitan a ovo područje je posebice značajno zato što je njime vladao vojvoda Hrvoje Vukčić Hrvatinić. Povjesničar Ferdo Šišić misli da se Hrvoje i rodio u Kotoru oko 1350. godine. Ovaj bosanski vladar postao je toliko moćan da se 1403. godine mogao nazvati „hercegom Splita, potkraljem Dalmacije i Hrvatske, velikim vojvodom bosanskim i knezom Donjih Kraja. Godine 1412.

darovao je Donje Krajeve ženi Jeleni kao jamstvo za novac koji mu je bila posudila. Uporno i uspješno je odbijao sve pokušaje ugarskog kralja Sigismunda da svojoj vlasti podvrgne Bosnu.

Godine 1415. Hrvoje je potukao njegovu vojsku kod Doboja i protjerao je preko Save Njegovoj obitelji je pripadao i Kotor, u kojem je Hrvoje čim se rodio boravio. U narodu još uvijek živi predaja kako je na svom vrancu skočio s Ravnog Čepka na tvrđavu Bobas i kao dokaz tomu pokazuju otisak konjskih kopita otisnut u tvrdoj stijeni.

Hrvojev Kotor, čije ruševine i danas strše iznad još uvijek bistre Jakotine-Bobasa budi uspomene na našu daleku prošlost.

Iz tih razloga, 27.4.2017. godine našu župu je posjetila ekipa Hrvatska televizija koja je provela popodne na starom gradu snimajući ga, htijući napraviti dokumentarni film o Hrvoju Vukčiću Hrvatiniću.

Sami su nam rekli da su već obišli Jajce kao i neke druge lokacije na kojima je naš Hrvoje boravio, a spremajući se ići u Istanbul gdje se nalazi Hrvojev misal.

Viki

Proslavljen sveti Leopold Bogdan Mandić

„Vjeru! Imajte vjeru! Bog je lijek i liječnik!“ sv. Leopold Bogdan Mandić.

U subotu, 14. svibnja 2017. svečano je proslavljen sv. Leopold Bogdan Mandić u filijalnoj crkvi u Zabrđu. Misno slavlje predvodio je fra Juro Tokalić uz koncelebraciju fra Zorana Mandića. Za proslavu sv. Leopolda župljani su se posebno pripremali misama trodnevnica. U prigodnoj propovijedi fra Juro je istaknuo lik i djelo sv. Leopolda. Iako tijelom neugledan sv. Leopold će postati svetac kojemu će se slijevati mnoštvo ljudi po riječ utjehe i ohrabrenja, od onih običnih do uglednika i moćnika onoga vremena.

U susretu sa s. Leopoldom, ljudi bi shvatili što je susret s ljubavlju i milosrđem i odlazili su bitno drugačiji. Nakon svete mise za sve prisutne pripremljen je ručak a okupio se veći broj vjernika.

Viki

XX susret ministranata u Visokom

Susret je započeo svetom misom koju je predvodio fra Bono Kovačević, župni vikar iz župe Domaljevac, u koncelecijaciji s još 20 svećenika. Fra Bono je u nadahnutoj propovijedi potaknuo djecu da budu Kristovi prijatelji, ali i prijatelji jedni drugima. Pjevanje su animirali članovi sastava Franjevačke teologije "VIS Jukić". Na koncu, sve okupljene ministrante pozdravio je fra Franjo Radman, gvardijan samostana sv. Bonaventure u Visokom i fra Domagoj Šimić, područni duhovni asistent Frame. Nakon misnog slavlja oko 500 ministranata sa svojim voditeljima uputilo se na igralište i napravilo milenijsku fotografiju povodom ovog jubilarnog susreta. Potom je uslijedio ručak, kao i mogućnost obilaženja Franjevačkog sjemeništa i Franjevačke klasične gimnazije, te plesovi za djecu s animatorima Frame.

Sam program susreta sastojao se iz tri dijela: Kviza znanja, Igara bez granica te natjecanja u stolnom tenisu. Tema Kviza znanja bio je Život i djelo Isusa Krista, kao i liturgijsko animiranje. Ove godine treće mjesto u Kvizu znanja osvojila je župa Vidoši, drugo mjesto župa Kraljeva Sutjeska, a najboljim su se pokazali ministranti župe Busovača. Treće mjesto u stolnom tenisu pripalo je Tinu Dusperu iz župe

Kreševo, drugo mjesto Mihaeli Pavlović iz župe Podhum, dok je pobjednik bio Franjo Posavac iz župe Uskoplje. U Igrama bez granica najboljima se pokazala župa Vidoši, drugo mjesto je zauzela župa Kraljeva Sutjeska, a treće župa Podhum. Susret je završen podjelom zahvalnica svim župama i

peharima za pobjednike, a sva djeca su na dar dobila krunicu.

Naši ministranti iz župa Kotor Varoš i Vrbanjci su bili prisutni i sudjelovali u Igrama bez granica: Mario, Marko i Mirjana Bjelobrck iz Vrbanjaca i Ana Marković iz Kotor Varoša.

Blagoslov križa i polja na groblju Rujevica

Na Spasovo, 25.5.2017. godine na groblju Rujevica obavljen je blagoslov polja sa svetom misom, te je blagoslovljen i Zavjetni križ koji je postavljen prije nekoliko dana. Svetu misu i blagoslov križa predvodio je fra Juro Tokalić, upravitelj župe Vrbanjci i

župnik župe Sokoline koji je posebno istaknuo vrijednost križa, kao jedinog istinskog obilježja i simbola prepoznavanja katolika u cijelom svijetu. Fra Juro je naglasio da svaki križ, pa tako i ovaj novoizgrađeni, mora biti mjesto okupljanja

dobronamjernih ljudi, molitve, zblizavanja i iskrene ljubavi za bližnjega bez obzira na vjersku ili nacionalnu pripadnost, jer su svi ljudi na ovome svijetu, braća i sestre.

Rujevica je staro zavjetno groblje. Nekada se zavjetovalo mladim utorkom i petkom obilaziti to groblje. Zove se staro jer se niko ne sjeća kada se tu počelo kopati. O tome svjedoči kamenje mjesto križa. Na nekima imaju čak slova koja ne sličje na današnja. Postoje brojna predanja o groblju ali na veliku žalost stari su te priče odnijeli sa sobom u grob a niko ih nije zapisivao. Rujevčani su nakon svete mise za sve nazočne pripremili ručak. Hvala svima.

Naglašavam da je put do groblja uređen sredstvima općine Kotor Varoš, koja su dobivena zahvaljujući našim dužnosnicima gospodi Draganu Juričeviću i Mati Mariću.

Viki

Spasovo

40 dana nakon Uskrsa, dolazi blagdan Uzašašća – Spasovo, koji se posebno slavi u Zabrdju. Ove godine, svetu misu i blagoslov polja u 11 sati na groblju Zabrdje predvodio je fra Juro Stipić, župni vikar u župi Jajce.

Poslije svete mise za sve prisutne bio je pripremljen ručak. Kako na Spasovo tradicionalno Zabrci organiziraju nogometni turnir to su i ove godine organizirali. Ekipe su bile spremne. Vodila se velika borba ali su rezultati neodlučni, a to je i bolje. Nakon turnira uslijedilo je druženje do kasno u noć jer su se okupili brojni izbjegli Zabrci i ne samo oni, mnogi vjernici su došli iz drugih krajeva, pa je to bila ugodna prigoda za susret sa starim prijateljima i znancima.

Zahvaljujemo g dinu Draganu Juričeviću i općini Kotor Varoš na sanaciji puta kroz Zabrdje

Viki

Brašančevo (Tijelovo)

Tijelovo je katolički blagdan u kojem slavimo presveti oltarski sakrament (Tijelo i Krv Isusa Krista). Ovaj blagdan slavimo u četvrtak poslije nedjelje Presvetog Trojstva. Svetkovina Tijelova je povezana s procesijama. Prva Tijelovska procesija održana je u Kölnu sedamdesetih godina 13. stoljeća. Taj običaj se u 14. st. raširio po mnogim katoličkim zemljama. U procesiji svećenik u monstranci (pokaznici) nosi posvećenu hostiju, dok puk pjeva i moli.

I mi smo 15.6.2017. proslavili Tijelovo na svetoj misi u 9,00 sati koju je predvodio fra Zoran Mandić, župnik.

Imali smo i redovito svete mise u Zabrdju, Vrbanjcima kao i blagoslov polja na groblju u Draguljićima čime je završen ovogodišnji blagoslov polja. Na groblju se okupilo dosta župljana koji su došli pomoliti se za svoje drage pokojnike. Svetu misu i blagoslov polja predvodio je fra Zoran Mandić. Poslije svete mise nastavljeno je druženje s narodom.

Viki

Prva pričest

U nedjelju 18.6.2017. godine u Vrbanjcima, na svetoj misi koju je predvodio fra Zoran u koncelebraciji s fra Juro Tokalićem, prvu svetu pričest primilo je troje djece (Ivana Marić, Juro Marić, i Mirjana Bjelobrk). Fra Zoran je istaknuo; iako je župa Vrbanjci mala po broju vjernika (dvadesetak

vjernika) ipak je uspjeh čitave župe i kotorvaroške doline da imamo tri prvopričesnika.

Sveta misa je započela svečanom procesijom koju su činili prvopričesnici, ministranti i svećenici. U svetoj misi sudjelovali su roditelji naših prvopričesnika koji su preuzeli čitanja tijekom mise, a prvopričesnici su odjeveni u bijele haljine: recitali, pjevali, prinosili darove i aktivno sudjelovali u euharistijskom slavlju. Kao dar, prvopričesnici su dobili Bibliju.

Na kraju mise fra Zoran se zahvalio Bogu i svima koji su doprinijeli ovoj svečanosti, posebno fra Juro koji je djecu pripremao za prvu pričest.

Fra Juro je naglasio važnost povezanosti s Isusom kroz sakramente ispovijedi i pričesti želeći da prvopričesnici izrastu u dobre, zrele, pametne, odgovorne ljude i vjernike.

Viki

Proslava sv. Ivana Krstitelja u Orahovoj

Hodočašće svetom Ivanu Krstitelju u Podmilačje je već postala tradicija za cijeli puk kotorvaroške kotline. Zbog te činjenice, proslavu ove svetkovine u Orahovoj pomićemo

na nedjelju iza svetkovinu sv. Ive. Tako smo i ove godine 25. 6. 2017. u 13:00 sati proslavili svetkovinu sv. Ivana Krstitelja u Orahovoj. Svetu misu je prevodio fra Zoran Mandić, župnik župe Kotor Varoš.

Orahova, kao sva mjesta kotorvaroške kotline je ostala pusta 1992. No, unatoč toj činjenici, Orovčani ne zaboravljaju svojih ognjišta, mjesta, a ni župe.

Iako su putovi prema crkvi i mjestu oštećeni i zarasli, Orovčani su se potrudili i organizirali dolazak na misu. Jedan dio puta na konjskim kolima, a jedan dio 'tabanovića fijakerom' (pješice).

Bilo je prisutno dvadeset vjernika koji su pristigli iz Hrvatske, a rodnom su iz Orahove. Poslije sve mise našlo se okrepe i pića za sve prisutne koju su Orovčani donijeli sa sobom.

Nadamo se da će se Orovčani i u svim drugim prigodama pokazati kao pravi domaćini, pravi štovatelji sv. Ive i pravi Orovčani, te još većom slogom raditi na dobrobiti svojih župljana i vjernika pridonoseći ljepšem ozračju svoga sela i svoga naroda.

Fra Juro Tokalić

Hodočašće svetom Ivi u podmilačje

Svetište sv. Ive Krstitelja u Podmilačju je najveće nemarijasko svetište u Istočnoj Europi, i jedno je od najstarijih hodočasničkih i zavjetničkih mjesta u BiH. Tu se od polovice XV. stoljeća, kad je svetište utemeljeno i sagrađena sada obnovljena crkva, svake godine uoči i na spomendan sv. Ivana Krstitelja, 23. i 24. lipnja okupljaju tisuće vjernika katolika, a i ne katolika, svečevih štovatelja iz BiH, Hrvatske i drugih europskih država.

Oni koji su više puta hodočastili na različita mjesta i svetišta, mogu slobodno reći da iako slična, svako hodočašće je neponovljiv doživljaj.

Ove godine je bilo posebno. Novi župnik, poneki novi hodočasnik, uvijek neka nova situacija. Mnogi od njih su se zavjetovali pješaćenjem hodočastiti sv. Ivi.

Postala je tradicija da iz naše župe mnogi vjernici idu pješice. Tako je bilo i ove godine. Dvije skupine od najmlađih do najstarijih, njih oko 200 krenulo je u ranim jutarnjim satima put Podmilačja. Prva oko 50-tak hodočasnika iz okolice Požege je otišla malo ranije. Drugu skupinu hodočasnika je predvodio fra Juro Tokalić, župnik župe Sokoline i Vrbanjci.

Nakon molitve i blagoslova u župnoj crkvi u Kotor Varošu, hodočasnici su krenuli prema Sokolinama. Tu u crkvi BDM fra Zoran Mandić, kotorvaroški župnik predvodio je misu za hodočasnike.

Hodočašće samo po sebi podrazumijeva poštovanje, mir i pokoru, molitvu na svom putu. Na putu prema Podmilačju, hodočasnici su razmatrali put križa, molili kronicu sv. Ive i Gospinu; te se uz ispit savjesti pripremili za svetu ispovijed.

Iako je bilo vruće hodočasnici su rano stigli u Podmilačje te su zajedno u koloni noseći svoj zavjetni hodočasnički križ stigli na večernju misu, odmorili se i okrijepili za sutrašnji svečani dio misnog slavlja.

Ovom prigodom zahvaljujemo svima koji su ih pratili na njihovom putu u svojim molitvama ali i osvježenjem.

Posebno se zahvaljujemo g. Fikretu Tuzliću vlasniku restorana "Grad" koji je hodočasnike u tri navrata osvježio kavom i hladnim pićem, firmi Laser koja je također hodočasnike počastila pićem u Živinicama, gospodinu Tadiji Šugiću koji je osigurao konak za hodočasnike, a također hvala načelniku Dobretića g. Ivi Čakariću koji je pripremio grah i piće za sve hodočasnike.

Vjerujem da su mnogi koji su i ove godine iskusili poteškoće puta, ali i zadovoljstvo zbog izvršenih zavjeta, molitava i žrtava već odlučili, ako to bude Božja volja, i dogodne krenuti 22. lipnja u ovo naše veliko svetište.

Viki

Sveti Petar i Pavao

Ove godine subotom 01.07.2017.godine proslavili smo apostolske prvake sv. Petra i Pavla na groblju Bilice. Sv. Petar je zaštitnik ribara i graditelja, a sv. Pavao tiskara, književnika i intelektualaca.

Vrijeme je bilo idealno, te se okupio veći broj vjernika a najviše Bilćana.

Svetu misu je predvodio fra Juro Tokalić uz koncelebraciju fra Zorana Mandić i fra Marka Bandala.

Na početku svete mise fra Juro je sve nazočne pozdravio i pozvao na molitvu.

Groblje je bilo lijepo uređeno i očišćeno, a nova staza je još više pridonijela toj slici.

Poslije mise vjernici su se lijepo družili uz pripremljeni objed koji je Ivo Marčinković iz Bilica financirao za sve nazočne.

Viki

Krštenje u župi

Krštenje je prvi, osnovni, temeljni sakrament Crkve. Bez njega nije moguće primiti ostale sakramente

U subotu 17.6.2017. godine u našoj kotorvaroškoj ljepotici kršten je mali Mihael Marić sin Franje i Slobodanke iz Šibova.

Obred krštenja obavio je župnik fra Zoran Mandić. Malom Mihaelu želimo sretno i blagoslovljeno odrastanje, a roditeljima, kumovima i njihovim obiteljima iskrene čestitke!

Viki

Uređenje staze na groblju Čepak i Bilice

Po svome položaju, središnje groblje naše kotorvaroške župe jest groblje u Čepku. Zbog toga zaslužuje i posebnu brigu.

Zahvaljujući vjernicima koji svoje pokojne pokapaju u ovom groblju, urađeni su planirani

radovi. Završene su staze od ulaza pa sve do prostora ispred grobljanske kapele. Nakon tih radova nadamo se da će uslijediti i popravljavanje grobljanske kapele kao i same ograde oko groblja.

I na groblju u Bilicama urađena je staza od kapije prema centralnom križu kao i staza prema filijalnoj crkvi.

Sva groblja našega kraja su uredno pokošena. Hvala svima koji nam pomažu oko uređivanja i održavanja naših grobalja i svetišta. Sve ove radove je moguće izvesti zahvaljujući vjernicima koji daju svoje priloge za održavanje.

Radove na oba groblja je izvodila firma "Dekor" iz Teslića.

Fra Zoran Mandić

Proslava svetog Ilije u Plitskoj i Jakotini

Jakoćani i Plićani tradicionalno okupljaju se u Jakotini i Plitskoj za vikend bliži blagdanu sv. Ilije proroka. Ove godine bilo je to u subotu, 22. srpnja 2017. U Jakotini okupio se veliki broj Jakoćana već u petak navečer. Na sami dan, subotu, svetu Misu u 11.00 sati predvodio je fra Mirosalav Babić, misionar iz Kenije, uz koncelebraciju sokoljskog župnika fra Jure Tokalića. Poslije sv. Mise nastavljeno je druženje te je pripremljen ručak za sve prisutne, a odigran je i tradicionalni turnir u malom nogometu.

Proslava Iline u Plitskoj je započela u 10.00 h sa molitvom Puta križa od križa kod Majdana do spomen križa na ulazu u groblje. Put križa i sv. misu je predvodio fra Zoran Masndić, župnik župe Kotor Varoš.

Plićani su za sve prisutne i svoje goste pripremili poslije mise zajednički ručak.

Svi prisutni iz naših kotorvaroških župa lijepo su se osjećali, i moglo se kod ljudi primijetiti kako žale što vrijeme tako brzo prolazi. Svima zahvaljujemo na njihovom trudu i zazivamo zagovor sv. Ilije i Božji blagoslov.

Viki

Održan deveti susret kotorvaroških Hrvata u Zagrebu

U nedjelju, 2. srpnja 2017. godine, u zagrebačkom naselju Sesevetska Sopnica održan je tradicionalni 9. susret raseljenih vjernika Hrvata župa kotorvaroške doline (Kotor Varoš, Sokoline i Vrbanjci) te prijatelja tog živopisno-povijesnog kraja u sjeverozapadnoj Bosni. Svečano misno slavlje održano je u franjevačkoj samostansko-župnoj crkvi Svete Marije Anđeoske pred više stotina vjernika iz ovog područja koje je uvelike stradalo u posljednjem ratu. Misno slavlje u 11.00 sati predvodio je fra Juro Tokalić, župnik i upravitelj župe Sokoline i Vrbanjci uz suslavlje gvardijana samostana sv. Luke u Jajcu fra Ante Šimunovića, gvardijana zagrebačkog samostana sv. Ilije prof. fra Bože Lujčića, sopničkog župnika i definitora Bosne Srebrene fra Zdravka Dadića i samostansko-župnog vikara fra Stipe Karajice. Fra Juro je pozdravio vjernike župa kako u starom tako i novom kraju naglasivši važnost okupljanja te uzajamnog poštovanja u vremenu modernizma, konforizma, hedonizma ali i svekolike otuđenosti kada je mnogo toga materijalnog dostupno ali su spone među ljudima sve slabije. Okupljene je, na kraju misnog slavlja, pozdravio i predsjednik Udruge raseljenih Kotorvarošana u Zagrebu Marko Bilobrk izrazivši zadovoljstvo nešto većim brojem okupljenih ove godine te s nadom da će se i nadalje čuvati spomen na zavičajnu baštinu i kraj iz kojeg su potekli, a danas su brojni raseljeni diljem Hrvatske, Europe i svijeta.

Misa zahvalnica slavljena je za sve stradale, ubijene, nestale i pokojne iz kotorvaroške doline. Okupljene je riječima dobrodošlice na početku misnog slavlja pozdravio sopnički župnik fra Zdravko Dadić i izrazio zadovoljstvo što raseljeni vjernici kotorvaroških župa i dalje održavaju svoje godišnje susrete u župi Sesevetska Sopnica, povjerenoj franjevcima Bosne Srebrene. Misno slavlje je skladnim pjevanjem uveličao župni zbor pod ravnanjem Petre Rehak, kao i značajan broj članova župno-pastoralnog i ekonomskog vijeća, OFS-a i Frame. Ovom susretu nazočili su kao potpora vjernici i prijatelji podrjetlom iz drugih krajeva BiH, kao i predstavnici i članovi udruga Jajca, Uskoplja, Kupresa, Rame, Busovače, Usore, Banje Luke te drugih krajeva gdje žive Hrvati.

Nakon misnog slavlja upriličeno je narodno druženje uz

kršćanske „agape ljubavi“ u kripti župne crkve, uz čašicu pića i razgovora te pratnju tamburaškog sastava Tamburiks iz Zagreba, kojima se kasnije pridružio poznati hrvatski glazbenik Miroslav Škoro i članovi Kuburaške udruge Okić, koje je predvodio potpredsjednik Mirko Smetko, obučeni u svojim tradicionalnim i zaštitničkim odorama. Ovom prigodom organiziran je štand s knjigama i drugim suvenirima, koja simbolično svjedoče o burnoj povijesti Hrvata Kotor Varoša od srednjeg vijeka, turskih vremena, 19. i 20. stoljeća pa sve do upečatljivih etapa „Bijelog puta“ organiziranog slanja humanitarne pomoći opkoljenim Hrvatima u Srednjoj Bosni ratne 1993. godine. Predstavljena je kratko i prigodna literatura o migracijama, tradiciji, kulturi i vjeri tamošnjih Hrvata. Okupljeni su mogli razgledati i narodne rukotvorine iz ovog podneblja.

Na kraju cjelokupnog programa predsjednik Udruge kotorvaroških Hrvata Marko Bilobrk i predsjednik Organizacijskog odbora fra Stipo Karajica su pozdravili i zahvalili okupljenim Kotorvarošanima i nazočnim vjernicima, te ih pozvali na jubilarni deseti susret sljedeće godine da tako ne prepuste zaboravu vezu s rodnim zavičajem. Misi i devetom susretu raseljenih Kotorvarošana nazočili su i brojni gosti: predstavnik Ureda za Hrvate izvan Hrvatske Ivan Zeba, savjetnik u Veleposlanstvu BiH u Zagrebu Anto Brtan, predstavnik Zajednice branitelja „Gojko Šušak“ Mijo Crnoja, član Upravnog odbora Udruge bosanskih Hrvata Prsten u Zagrebu dr. Ivan Marčeta, predsjednik Vijeća gradske četvrti Donja Dubrava Milan Draženović, dopredsjednik Vijeća gradske četvrti Sesevete, Dražen Markota i Anto Ešegović, predsjednik mjesnog odbora Stari Retkovec.

Vrijedi naglasiti kako je uređenje okolica samostana i crkve u Sesevetskoj Sopnici s prilaznim putem, parkom, parkingom i nedavno izgrađenim mostom preko obližnjeg potoka Trnava, odrađeno uz materijalno-financijsku pomoć Grada Zagreba i razumijevanje gradonačelnika Zagreba Milana Bandića, Vijeća gradskih četvrti te zalaganjem mjesnih svećenika-franjevaca.

Tekst i fotografije Matej Škarica

Održan drugi sportski susreti raseljenih kotorvarošana

U subotu, 08. srpnja ove godine, na nogometnom terenu *FC Union Guns kirchen u Welsu*, održani su drugi sportski susreti raseljenih kotorvaroških Hrvata. Organizator i pokrovitelj ove sportske manifestacije je *Zajednica kotorvaroških Hrvata Wels*. Na ovim susretima sudjelovale su tri malonogometne ekipe: Matulji (Opatija), Zagreb i Wels. Prvi sportski susret raseljenih kotorvaroških Hrvata bili su krajem veljače 2015. u Zagrebu.

Nakon međusobno odigranih susreta i ogleđa na terenu proglašene su najuspješnije ekipe i uručeni im pehari: ekipi Wels za prvo mjesto, ekipi iz Matulja za drugo mjesto i ekipi Zagreb za treće osvojeno mjesto. Valja naglasiti da je ekipa Wels drugi put zaredom osvojila naslov i da su na terenu pokazali zavidnu formu i uigranost. Djelitelj pravde svih odigranih susreta bio je međunarodni sudac *Marko Tikvić iz Welsa*.

Ovo je također bila prigoda i za oproštaj od nogometno-vratarske karijere, još uvijek jednog od najboljih i najdugovječnijih nogometnih vratara poniklih na području Kotor Varoša, *Marka Bjelobrka Cape*, nakon više putnih odgađanja i obećanja Uprava klubova i suigrača s kojima je igrao tijekom svoje dosta bogate nogometne karijere, počevši od FK Mladost iz Kotor Varoša, BSK iz Banja Luke, kao i drugih klubova u kojima je branio boje tijekom svoje vratarske karijere duge više od dvadeset godina. Organizatori su svojevrsnoj legendi svoga kraja, popularnom *Capi* u znak oproštaja uručili prigodne darove; dres s njegovim omiljenim brojem jedan (1) i knjigu *Svijet nogometa* s potpisima svih sudionika ovog turnira.

Svi sudionici ovog zanimljivog i nesvakidašnjeg događaja suglasni su da je ovo bila još jedna sportsko-svečarska manifestacija, prigoda za međusobni susret i doživljaj ljepote i pripadnosti istom zavičaju, te pozitivna promocija sporta i zdravog načina života. Rezultat na sportskom terenu bio je u drugom planu, što je najbolje potvrdio i nastavak drugog dijela programa u prostorijama Hrvatskog doma u Welsu, pripremljena zajednička večera, u organizaciji kotorvaroških domaćica-žena iz Welsa za sve sudionike turnira, uzvanike i prijatelje uz glazbeni ugođaj i izvedbu *Miće* s pratećim bandom i mladih tamburaša Hrvatskog doma. Božji blagoslov na hranu i piće, kao i sve nazočne zazvao je sopnički samostansko-župni vikar, kotorvarošanin fra Stipo Karajica.

„Ovo je još jedan događaj koji pridonosi jačanju zajedništva i povezanosti ljudi iz Kotor Varoša. Sljedeće godine ćemo proslaviti X. jubilarni susret raseljenih kotorvarošana u Hrvatskoj, točnije u Zagrebu. Hvala domaćinima na gostoprimstvu i već sada ih pozivamo da nam se pridruže kao

potpora i dođu sljedeće godine“, rekao je okupljenima u svom pozdravnom obraćanju Marko Bilobr, u ime ekipe Kotor Varoš- Zagreb, ujedno i predsjednik Udruge kotorvaroških Hrvata za Hrvatsku, sa sjedištem u Zagrebu.

U ime organizatora turnira i skupa u Welsu nazočnima se obratio Zlatko Zlajo Marković: „Zahvaljujući razumijevanju i donacijama Grada Welsa, kao i svim Hrvatima ovdje u Welsu stara tvornica boja i lakova preuređena je u Hrvatski dom, pa sad Hrvati gornje Austrije imaju lijepo uređeno mjesto gdje se mogu družiti, upoznavati i pomagati jedni drugima, osobito onima koji se navrate ili se dosele u Wels, jer smo mi mnogi taj put neizvjesnosti prošli i znamo kako je dobro došla ovakva, ali i svaka druga pomoć“. Zahvalio je ekipama za dolazak, fer i korektnu igru te sponzorima i svima onima koji su donacijama ili na drugi način pomogli da se ova sportsko-svečarska manifestacija održi u Welsu. Posebnu zahvalu uputio je vrijednim domaćicama-ženama “biblijskim Martama” koje su marljivo pripremale hranu i kolače.

Druženje je potrajalo sve do kasnih večernjih sati, s dojmovima da se ovakvi susreti trebaju nastaviti i dalje, slijedeći su vjerojatno u Opatiji, gdje će se prije toga na sve načine pokušati animirati i druge ekipe za ovakav vid okupljanja. Nakon lijepog ugođaja u Domu, uslijedio je počinak kod kotorvaroških obitelji u Welsu, a sutradan-nedjelja, po programu organizatora i domaćina, bila je zajednička sveta misa u crkvi St. Stephan u Welsu, susreti s drugim sunarodnjacima i prijateljima, koji nisu bili u mogućnosti nazočiti sportsko-zabavnom programu, zatim zajedničko fotografiranje, zahvala domaćinima, oproštaj i povratak domovima i obiteljima. Na kraju zaključak autorice članka i jedne od sudionika dvodnevnog programa: “Nadasve lijep i ugodan vikend proveden kod sunarodnjaka Kotorvarošana u gornjoj Austriji, koji i na ovaj način njeguju vrijednosti koje nose iz rodnog kraja, svjedočeći ih u drugim sredinama i gaje nadu u povratak”!

Foto: Jozo Petrušić,

Pomoć u izgradnji kuće obitelji Radačić

Karitativna udruga franjevacca Bosne Srebrene *Kruh sv. Ante* sa sjedištem u Zagrebu, pokrenula je početkom ove godine akciju pomoći obitelji Radačić za izgradnju nove kuće. Supružnici Vinko (63) i Perka (54) rođ. Marić, sa sinom Stjepanom trenutno žive u veoma trošnoj obiteljskoj kući

u mjestu Donja Motičina kod Našica. Vinko je srčani bolesnik s oslabljenim vidom, zbog čega nije bio sposoban raditi te je umirovljen. Supruga Perka, iako narušena zdravlja povremeno radi kako bi obitelji osigurala osnovne uvjete za život. U ublažavanju njihova teškog materijalnog stanja pomaže i sin Stjepan kad god mu se ukaže prilika za rad. Njihova kćer Ana Marija je udata i živi s mužem i dvoje djece u vlastitom stanu. Obiteljska kuća Radačića stara je i oronula građevina. Rađena starom prijesnom opekam i lijepljena blatom. Prozori ulaznih prostorija, kao i prostorija za kupanje i pranje veša zaštićeni su najlonom. U kući nemaju WC-a i nikad ga nisu ni imali. Za kuhanje i piće koriste bunarsku vodu.

Od pokrenute akcije pa do danas urađeno je slijedeće: Izrađena projektna dokumentacija, dobivene potrebne suglasnosti, odabran izvođač radova, firma Elektro-Lovošević d.o.o. iz Našica, te krajem lipnja započeta gradnja nove kuće. Troškovnik predviđenih radova do useljenja je oko 25.000 €, a do sada je od dobročinitelja, podupiratelja i rodbine prikupljeno 16.700 €. Popis darovatelja bit će objavljen na kraju akcije. Radovi dobro napreduju, što se može vidjeti iz priloženih fotografija. Radačići se vesele novom domu. Završetak radova i predaja kuće za useljenje planirani su najkasnije do kraja rujna, prije jesenskih kiša.

Karitativna udruga *Kruh sv. Ante* ovaj apel upućuje svima koji mogu i žele pomoći obitelji Radačić, kako bi nakon svih ovih godina teškog života, uz pomoć dobrih ljudi izgradili novu kuću i tako lakše prevladali životnu neimaštinu i ostvarili potrebu za vlastitim domom. Pomozimo im zajedno, jer blagoslov, sreća i zadovoljstvo dolaze kad s drugima dijelimo ono što imamo.

Za više informacija možete se javiti preko župnih ureda Kotor Varoš, Sokolina i Našica, na kontakt telefon 099 4999995 ili svoj prilog obitelji Radačić možete uplatiti na Kd Kruh sv. Ante – Zagreb, IBAN račun: HR96 23400091110606403, SWIFT (BIC) PBZGHR2X s naznakom "Pomoć za obitelj Radačić".

Kd Kruh sv. Ante – S. Karajica

Iz našeg pera

Prije 25 godina, rat je došao u moj grad

Izdaleka se već najavio i prijeto svima da će od toga ljetnog sunčanog dana naša budućnost biti potpuno drugačija nego što smo ju do tada zamišljali. Ali mi nismo mogli vjerovati u to: nismo mogli vjerovati da zlo može pobijediti dobro; nismo mogli vjerovati da se iz budućnosti zaista želimo vraćati u prošlost.

Slijedili su mjeseci borbe s ratom, slijedili su mjeseci borbe sa bratom. Slijedili su mjeseci puni tuge i žalosti, ali i nade i iščekivanja da će jednog dana sve prestati - nada, da će sve biti kao prije onog dana kada je rat došao u moj grad.

Kada je prije 25 godina rat došao u moj grad, rekao je našem bratu da smo ja i naš drugi brat loši, te da onom prvom želimo nanijeti zlo, jer smo to već jednom - prije 50 godina - činili. Dok smo našem bratu pokušavali objasniti da je prošlost prošlost, on je - nastavljujući buditi

rane za koje smo mislili da su zacijelile - postao sve ljuci. Rekao je da se čovjek ne mijenja. Ustvari, mijenja se, ali nikako s lošeg na bolje, već uvijek obrnuto. I bio je u pravu - dokazao nam je to u vremenu koje je slijedilo, dokazao nam je da je otrov rata u svima nama počeo dijelovati.

Kada je rat došao u moj grad, naš brat nas je tukao čime je god stigao. Rat ga je natjerao da mjesta zajedničkih sjećanja izbriše; rat ga je natjerao da ja i naš drugi brat zajedno s mjestima iz kojih nas dvojica vučemo korijene, koja smo potajno voljeli, čuvajući svoja stoljeća stara sjećanja na tim mjestima, nestanemo.

Rat je natjerao brata da mene i našeg drugog brata istjera iz našeg grada, iz čaršije u kojoj smo živjeli zajedno otkako znamo za sebe, jer više nismo bili dostojni živjeti s njim. Nakon što smo napustili naš grad, tražio je u našim sjećanjima hoće li što

lijepo naći, pa je uzeo što je stigao. Kao trag, ponekad je ostavio netaknute fasade, ali većinom prah i pepeo.

25 godina je prošlo otkako je rat došao u moj grad. Nažalost, rat ga još uvijek nije napustio. I dalje bdije nad njime, i to u svakoj razrušenoj i prodanoj kući; u svakom napuštenom selu u kojem je glasan samo cvrkut ptica i hod ovaca u daljini; u jednom stanju u kojemu se moj grad nalazi; u svakoj mladoj osobi i u svakoj obitelji koja ga napušta.

Ipak, nadam se da će rat jednog dana napustiti moj, tvoj i naš grad. Nadam se da ćemo nas tri brata ponovno naći zajednički jezik; da ne zaboravimo, ali praštamo jedni drugima kako to braća inače čine; da ponovno počemo živjeti zajedno - u zdravlju i veselju, nebitno krstimo li se ili klanjamo - u mjestu koje svi jednako volimo: rodni kraj...

Mateo Topalović

Duhovna zvanja Svećenici i redovnici

GRGIĆ vlč. Berislav – Rođenu Novom Selu 15. veljače 1960, od oca Vida i majke Mande rođ. Petrušić. Osnovnu školu završio je u Zabrdju, gimnaziju u Đakovu, teološko-filozofski studij u Sarajevu. Za svećenika je zaređen 29. lipnja 1986. župni je pomoćnik u Staroj Rijeci.

GRGIĆ vlč. Jakov – Rođen u Novom Selu 6. lipnja 1946, od oca Ive i majke Janjke rođ. Vidović. Osnovnu školu završio je u Zabrdju, gimnaziju u Đakovu, filozofsko-teološki studij u Innsbrucku i Rimu. Za svećenika zaređen 1974. Bio župnik u Boru, a sada je u Kraljevu.

GRGIĆ Marko fra Marko – Rođen u Novom Selu 25. travnja 1946, od oca Ive i majke Kate rođ. Zeba. Osnovnu školu završio je u Zabrdju, gimnaziju u Visokom. U franjevački red stupio 14. srpnja 1965, a istupio lipnja 1968.

GRGIĆ Vinko, fra Vinko – Rođen u Slatini 4. lipnja 1956, od oca Ive i majke Ruže rođ. Miljanić. Osnovnu školu završio je u Kotor Varošu, gimnaziju u Visokom. U franjevački red stupio je 15. srpnja 1975., a istupio 17. siječnja 1976.

JAKIĆ fra Martin – Rođen je sredinom 18. stoljeća. Zna se da je 21. prosinca 1777. započeo župnikovati u Rami. Umro je u Kraljevoj Sutjesci 18. prosinca 1816. Kao župnik u Ljubunčiću krstio je 23. prosinca fra Lovru Karaulu.

JELUŠIĆ Janko, fra Janko – rođen na Baščini 6. veljače 1940, od oca Ilije i majke Perkerod. Marčinković. Osnovnu školu završio je u Kotor Varošu, gimnaziju u Visokom, filozofsko-teološki studij u Sarajevu. U franjevački red stupio je 14. srpnja 1960, za svećenika je zaređen 9. srpnja 1967. Od 1968. do 1977, kada je napustio franjevački red i svećenički poziv djelovao je kao svećenik među našim radnicima u Zapadnoj Njemačkoj.

FRA JERKO iz Kotora – umro je kao svećenik u Jajcu 30. kolovoza 1731. zarazivši se bolesnim vjernicima.

FRA JOSIP iz Kotora – Umro kao svećenik u Napulju 28. lipnja 1730.

KAJIĆ Anto, fra Anto – rođen na Baščini 16. Veljače 1941, od oca Jure i majke Jele r. Mandić.

Osnovnu školu završio je u Kotor Varošu, gimnaziju u Visokom. U franjevački red stupio je 14. srpnja 1962, a napustio ga je u kolovozu 1966.

KARAJICA Petar fra Petar st. – Rođen na Baščini 27. svibnja 1942. od oca Ilije i majke Kate rođ. Mandić. Osnovnu školu završio je u Kotor Varošu, gimnaziju u Visokom, filozofsko-teološki studij u Sarajevu. U Franjevački red stupio je 14. srpnja 1962. Za svećenika je zaređen 18. svibnja 1969. Bio je župni pomoćnik u Podmilačju i Zenici, gvardijan u Jajcu te župnik u Podmilačju. Poginuo je u prometnoj nesreći kod Donjeg Srbca 4. siječnja 1984.

KARAJICA Petar, fra Petar ml. – Rođen na Baščini 31. svibnja 1965. od oca Ante i majke Janje rođ. Vidović. Osnovnu školu završio je u Kotor Varošu, gimnaziju u Visokom. U Franjevački red stupio je 15. srpnja 1984. Student je teologije u Sarajevu.

S. Kovačić, Katolici u kotorvaroškom kraju, Svjetlo riječi, Sarajevo, 1989., str. 164.- 165.

Razgovor sa fra Antom Šimunovićem

Poslije 7 godina župnikovanja u našem Kotor Varošu, kako ste se naviknuli na Jajce i nove službe: gvardijana samostana Jajce, župnika župe Jajce i jajačkog dekana.

Kao što znate, naš fratarski i svećenički život obilježen je kretanjem i promjenama. Iako je to tako, ipak, svaka promjena donosi nešto novo. Tako je i s novim mjestom, novim službama i obvezama. Definitivno, ima puno više posla ali i ima i više suradnika. Naš narod - jajačkog i kotorvaroškog kraja - je isti, sa svojim vrlinama i manama, čak smo i mentalitetom vrlo blizu. Budući je župa stradala u ratu, crkva bila u potpunosti srušena, i ovdje je jedan od većih poslova obnova i izgradnja. Trenutno smo završili pod crkve, slijede klupe i nadamo se najkasnije do Božića preseliti iz kripte u glavni prostor crkve. Služba dekana nije nešto zahtjevna jer dekanatu pripadaju uz Jajce, župe Mrkonjić Grad, Liskovica i Ključ, koje su stradale kao i većina katoličkih župa u "srpskom entitetu" bez obzira jesu li bile zahvaćene izravnim ratnim djelovanjima. Po mome, najzahtjevnija služba koja me je zapala jest služba gvardijana. samostansko bratstvo broji sedam fratara. Uz mene, tu su: Fra Marko Kovačić, fra Juro Stipić, Fra Juro

Aščić, fra Drago Bojić, fra Mario Jelić i fra Ivanko Vuk.

Vjernici nekim župnicima zamjeraju što oni „odrade“ misu i nema ih više. Župne urede vode neki zaposlenici ili volonteri, pa je katkad teško i u uredu naći župnika. Vjernici im to mnogo zamjere. Je li svećeničko zvanje postalo zanimanje?

Nije isto raditi u župnom uredu u Jajcu i u Kotor Varošu, jer u župi u Jajcu ima više od 5000 vjernika, svaki dan se nešto događa, ljudi dolaze s raznim potrebama i svećenik je stalno na raspolaganju. Ne može ti se dogoditi da nitko po cijeli tjedan ne pozvoni na vrata ureda, što se znalo događati u Kotor Varošu. Smatram da oni koji imaju svoje potrebe za susretom sa svećenikom u Kotorvaroškom kraju, a dolaze iz novih mjesta svoga prebivanja, svoj susret moraju unaprijed dogovoriti jer svećenik može biti zauzet već prije preuzetih obvezama. Tako se dogodi da uz Veliku Gospu, Rokovo, Božić, Uskrs ili neku drugu svetkovinu kad se dolazi u rodni kraj zaspaju svećenike traženjem krsnih listova ili drugih dokumenata i kad budu stavljeni na čekanje onda govore kako su svećenici i neljubazni, drski itd. Ili dođe

tražiti dokument za nekoga a ne zna ni godinu a kamoli dan rođenja ili neke druge pojedinosti za lakše pronalaženje osobe u knjigama. Tu u mnogome mogu pomoći i laici koji rade u uredima, a naravno i dostupni nam mediji kao internet i sve što nam on nudi. Naravno svećenik, osim kad je spriječen već preuzetim dužnostima, uvijek mora biti dostupan potrebi vjernika, posebice ako su u pitanju potrebe vjernika koji žive na području župe.

Susrećete se kao i u mnogim drugim mjestima sa valom iseljavanja Hrvata – katolika. Je li to moda ili je potraga za boljim životom?

Ovo je jedno pitanje na koje mnogi nemaju adekvatan odgovor, a pitanje koje mnogima služi kao argument u politikantstvu. Hrvatski narod je ponajviše stradao u zadnjem ratu u Bosni i Hercegovini, mnoge župe su opustošene i kada netko ode - a odlaze ponajviše mladi - onda se to osjeti. Sigurno je da su mnogi otišli iz stvarne potrebe i brige za svoju obitelj. Međutim, ima i onih koji su napustili sigurne poslove i otišli u nesigurnost. Vjerojatno ima i onih koji bi se rado vratili ali ih je stid... Ja im želim svima sreću i uspjeh i da se ne izgube...

Kakvi su odnosi s lokalnom zajednicom? Nailazite li na probleme?

Mislim da su odnosi s lokalnom zajednicom korektni, susrećemo se s poštovanjem, ako i naiđe neki nesporazum, u hodu se rješava. Naravno da ima političkih tenzija koji se više događaju zbog interesa političara i stranaka nego zbog interesa naroda. Mi, kao samostan i župa pokušavamo biti iznad tih politikantstava.

Koliko župnici ili svećenici zapravo rade s narodom po svojim župama? Jeste li vi osobno zadovoljni angažmanom svećenika u BIH?

Teško je dati jednu opću ocjenu toga rada, jer ona ovisi od strukture i potreba pojedinih župnih zajednica.

Ne možemo uspoređivati rad svećenika u Jajcu i Kotor Varošu i Vrbanjcima. Jedan dio rada određuje potreba, drugi dio osobni afiniteti i sposobnosti pojedinih svećenika. Koliko god dobro bilo sigurno je da može, uz više zalaganja, biti i puno bolje. Mi u Bosni i Hercegovini još uvijek ne osjećamo manjak svećenika, ali i nama je to pred vratima jer su naša sjemeništa sa sve manjim brojem kandidata. Ipak, ne trebamo biti previše zabrinuti već s pouzdanjem staviti sudbinu Crkve i svijeta u Božje ruke...

Susrećete li se s problemima u župi, kako se nosite s tim?(ako ih ima)

Gdje nema problema. Od problema u obiteljima, ekonomsko - socijalnih, problema mladih, problema ovisnika, problema savjesti i vjere itd. Gdje god možemo pokušavamo ljudima pomoći. Negdje uključujemo i širu zajednicu, preporuke, savjete, konkretnu pomoć itd...

Što mislite o svojoj crkvi BDM Kotor Varoš, o narodu koji je ostao, o mladima, ima li kakve perspektive za njih, općenito za sve?

Posebno mjesto u mom svećeničkom životu sigurno će imati vrijeme provedeno na mjestu župnika u rodnoj župi. Gledajući izdaleka mogu reći da naš narod, narod moga kotorvaroškoga kraja duboko je ukorijenjen u vjeri i osjećaju za Crkvu općenito, a onda osjećaj i ponos za

svoje, kotorvaroške crkve, groblja kao i ostale svetinje svoga kraja. Mi, domaći svećenici, posebno kada smo na službi u rodnom kraju, vidimo i kukamo nad njegovim manama i nedostacima, ali sigurno daleko prevladavaju vrline moga naroda. Kao da smo i MI svećenici savršeni....

Što poručujete svojoj rodnoj župi, vjernicima?

Na engleskome bi se reklo "Don't give up!" - Ne odustajte od sebe, od svoga doma, od svojih svetinja i svojih predaka. Sigurno je da od nas Bog neće odustati. Ako nije otklonio križ od nas dat će nam pomoć da ga nosimo. Vjerujem da ni Crkva neće odustati od svojih vjernika a posebno nećemo mi, kotorvaroški svećenici...

Glasnik?

Kotor Varoš ima Glasnik koji traje već 19 godina. Kada bi ga se uvezalo vidjeli bi da je to nekoliko velikih knjižurina... Budući sam i u Jajcu zatekao vrlo respektabilan VJESNIK znam koliko je važno ali i koliko truda treba uložiti za njegovo održavanje... Iako ponekad sam sebe ne može ni financirati ipak smatram da ga dok god se može treba održati na životu. Zato preporučujem svim čitateljima: "Čitajte GLASNIK i na svaki način podupirite njegov opstanak."

Razgovarala Viki

Banjalučki trapisti (29)

Navršilo se 140 godina od dolaska prvih trapista u Delibašino Selo kod Banjaluke i 100 godina od smrti osnivača samostana Marija Zvijezda oca Franza Pfannera. Ove godišnjice povod su da se opet progovori o njima i njihovim velikim zaslugama za sveukupni razvoj Banjaluke i njenog kraja. Nažalost, riječ je o zaslugama koje su proteklih desetljeća premalo vrednovane i zaboravljene

Obnova crkve nakon potresa

Nakon što je preuzeo dužnost opata Marije Zvijezde, dom Fulgencije preuređuje opatijsku crkvu. Naime, uklanja ogradu ispod kora, korske klupe i dva oltara premješta iz glavne lađe u pobočne, a ambonu daje novo mjesto ispred oltara i okreće ga prema narodu. Tako je ova redovnička crkva potpuno stavljena u službu vjernicima okolnih mjesta. Orgulje su premještene na centralni kor. Restaurirala ih je početkom 1969. godine firma "W. Eisenbartha" iz njemačkog grada Passau. Trapisti su željeli 1969. godine svečano proslaviti stotu obljetnicu utemeljenja svoga samostana.

Obnovili su opatijsku crkvu iznutra i izvana i tako je pripremili za svečanu posvetu. Crkva je posvećena 28. rujna (septembra) 1969. godine. Posvetio ju je mons. Alfred Pichler, biskup banjalučki, uz sudjelovanje nadbiskupa metropolitita vrhbosanskog mons. dr. Franje Smiljana Čekade i mons. Severina Perneka, biskupa dubrovačkog.

U slavlju je sudjelovao i generalni poglavar reda dom Ignace Gillet, te još šestorica trapističkih opata, kao i brojni drugi crkveni uglednici. Istoga dana s. Imakulata Malinka održala je svečani koncert na obnovljenim orguljama. Ova proslava bila je poput blagog dodira neba za izmučenu trapističku zajednicu u Mariji Zvijezdi. Potres. No, zla kob ponovno se nadvila nad njima, ali ovaj put i nad cijelom Banjalukom.

Potres!

Kroničar piše: "Banjaluka, nedjelja Krista Kralja, 26. listopada (oktobra) 1969. godine, prvi veliki udarac potresa od 8 stupnjeva u 16.34 sati.

Bila je upravo popoldanja sv. misa, koju je služio o. Anto Artner, a ministrirao fra Pero Škvorc. Na kraju molitve vjernih, nisu stigli odgovoriti: 'Amen' od tutnjave i trešnje. Narod je ostao u crkvi, nitko nije bio ranjen.

Najstrašnije je bilo gledati baldahin nad glavnim oltarom, koji se savijao, ali još nije pao. Tada je narod izašao iz crkve, svi preplašeni i žalosni. Misa se nastavila na groblju kod Križa. Manji potresi su se nastavljali jedan za drugim...

Ponedjeljak, 27. listopada (oktobra), drugi jaki potres oko 9 sati prije podne. Na crkvi otpale dvije dume. Dio samostana (Ortopedija) prema šumi najviše oštećen. Baldahin i oltari porušili su se. Dio baldahina probio u kriptu..." Nakon potresa ostao je prizor koji je zastrašivao.

Crkva se nije srušila zahvaljujući kvaliteti gradnje i materijala u njoj ugrađenih, ali bila je teško oštećena. Ono malo redovničkih odaja bilo je potpuno uništeno. Što sada? Ipak, nešto je budilo nadu. Kip blažene djevice Marije, koji je stajao u apsidi svetišta crkve nije pao, niti je oštećen. To je bio znak nade.

Zajednica seli u Kloštar Ivanić

Već 28. listopada (oktobra) u Zagreb k franjevcima otpremljeni su najstariji članovi samostana. Samostan posjećuju biskup Pichler i opat imedijat dom Otto Assfalg iz Mariawalda u Njemačkoj. Veliki vojnički šator je montiran 1. studenoga (novembra) u vrtu samostana. No, pod šatorom se ne može dugo ostati. Opat Fulgencije donosi 4. studenoga (novembra) odluku da se redovnička zajednica seli u franjevački samostan u Kloštar Ivanić. Istoga dana putuje dio zajednice, a sutradan i ostali.

Svi, osim dvojice, koji ni sada ne žele otići i ostaviti Mariju Zvijezdu: o. Anto Artner i br. MohorDvojmoč. Naime, kako će se uskoro vidjeti, opat Fulgencije očito više nije imao snage iznova graditi na ruševinama. On se već tada zauvijek oprostio s Marijom Zvijezdom i odlučio je život sa svojom redovničkom zajednicom započeti na novom mjestu. Dolaskom u Kloštar Ivanić trapisti pomalo uređuju zapušteni samostan, otvaraju novicijat i školu za oblate. Opat Fulgencije traži od Svete Stolice da uspostavi opatiju u Kloštru Ivaniću i uspijeva u tome. Dana 2. svibnja (maja) 1970. godine Sveta Stolica je potvrdila opatiju Marija Zvijezda u Kloštru Ivaniću, a samostan u Banjaluci postao je filijala. O tome piše dom Otto: "Do takvog stanja došlo je poslije potresa 1969. godine. Tada je bilo potrebno pronaći sklonište za smještaj zajednice.

Kasnije je to sklonište postalo i sjedište opatije, a Marija Zvijezda postala je podružnica. Uvjet 'sine quanon' tog premještaja bijaše: da se Marija Zvijezda mora održati. Ako bi zbog malog broja redovnika zajednica morala odlučiti živjeti samo na jednom mjestu, Marija Zvijezda ne bi trebalo da bude ni u kom slučaju zatvorena ili napuštena bez nove odluke zajednice i bez izvještaja o tome, bilo ocu Imedijatu ili o. Generalu". Očito je da borba za opstanak Marije Zvijezde u Banjaluci nije bila ni najmanje lagana. Osim o. Ante i br. Mohora, koji su bili stupovi opstanka samostana, zatvaranju Marije Zvijezde usprotivili su se i bivši njeni članovi, koji su živjeli u austrijskom samostanu Engelszell, kao i sam opat imedijat Otto Assfalg, koji je do imenovanja opatom bio član Marije Zvijezde i želio se u nju vratiti.

Upravo redovnici iz Mariawalda i Engelszella pružili su najveću potporu o. Anti da se upusti u obnovu teško oštećene opatijske crkve. Pokazalo se da ljubav čini čuda. Crkva je uz pomoć spomenutih samostana, međunarodnog "Caritasa" i brojnih drugih dobročinitelja obnovljena. Kroničar piše: "G.p. Tempo' iz Zagreba izveo je radove prema sanacionom projektu 'Industroprojekta' - inženjeringa iz Zagreba. Ing. Sergije Kolobov dao je svoj najveći udio u tom poslu". Radovi su započeli u siječnju (januaru) 1970. godine i uglavnom su završeni u kolovozu (avgustu) 1971. godine. Pojedina braća vraćaju se nakon toga u Mariju Zvijezdu. Nastanjuju se u malim sobicama iznad sakristije, kao i u kućici koja je sagrađena u vrtu samostana.

Marija Zvijezda postaje župa:

Biskup banjalučki mons. Alfred Pichler ustanovio je 9. svibnja (maja) 1973. godine župu Marija Zvijezda i prvim župnikom imenovao je o. Antu. Kapelanom novoosnovane

župe imenovan je o. Antun – Tonči Goričanec. Svečano proglašenje nove župe bilo je 10. lipnja (juna) 1973. godine. Opatijska crkva postala je tako i župnom crkvom. U vrijeme osnutka župa je brojala oko 2.500 duša. Biskup Pichler posvetio je također novi oltar u obnovljenoj crkvi 8. prosinca (decembra) 1973. godine. Oltar je izrađen po nacrtu o. Klaus, redovnika iz Mariawalda.

Po njegovim nacrtima preuređeno je cijelo svetište crkve. Mramor su ugradili majstori iz Pazina. Kroničar bilježi i ovo: "Uz posvetu novog oltara definitivno su uređene i dvije kapelice: sv. Josipa je sada kapelica Presvetog Oltarskog Sakramenta, a kapelica sv. Male Terezije postade kapelicom krštenja. Ozvučenje crkve je istog dana stručno postavio ing. A. Matasić iz Zagreba". U jesen 1975. godine dovršena je

obnova četiri velika reljefa u poprečnoj lađi crkve, koji su u potresu potpuno stradali. Radove je izveo Restauratorski zavod Hrvatske. Oni su pozlatili i monogram u apsidi crkve. Tijekom proljeća i ljeta 1976. izgrađena je špilja Gospe Lurdske u dvorištu crkve.

U nju su ugrađeni pojedini dijelovi baldahina nad oltarom, kojeg je potres srušio. U to vrijeme opat Fulgencije počinje ozbiljno poboljšavati. U veljači (februaru) 1977. u Kloštru Ivaniću posjećuju ga opat Otto, imedijat Marije Zvijezde i dom Vinzenz, generalni prokurator reda, koji žele napokon riješiti razdvojenost redovnika na dva samostana. Kroničar bilježi: "Opat Fulgencije ne popušta nimalo, nego se razilaze sva trojica". Povratak u Banjaluku za njega, nažalost, nije ni tada dolazio u obzir. No njegovo zdravstveno stanje bilo je sve teže i on umire 27. svibnja (maja) 1977. godine.

Istoga dana lijes s njegovim tijelom prebačen je u Banjaluku. Pokopan je na samostanskom groblju 30. svibnja (maja) 1977. godine. Sprovodne obrede predvodio je biskup Picher, a nazočio je i preosvećeni gospodin Andrej, episkop banjalučki, s trojicom svojih svećenika. Preostali redovnici, nakon smrti opata Fulgencija, vratili su se iz Kloštra Ivanića do 1. studenoga (novembra) 1977. godine. Tako je završila trapistička "odiseja" u Kloštru Ivaniću.

Nastavit će se...

Hrvatski dom Wels

Kulturno-umjetničko putovanje kroz proteklih 25. godina

Od svog osnutka, 1991. god., *Hrvatski dom Wels* se s ponosom može pohvaliti svojim radom i stvaralaštvom na različitim poljima kulturno-umjetničkog i sportskog karaktera kao i značajnom ulogom, koju kroz proteklih 25 godina odigrava u društvenom životu grada Welsa i okolice.

Već na samom početku *Domu* postaje važna „okretna ploča“, što se tiče informacija i suradnje s *Veleposlanstvom Republike Hrvatske* u Beču i *Hrvatskom katoličkom misijom* u Linzu. Početne aktivnosti se isključivo orijentiraju oko sastajanja i druženja Hrvatica i Hrvata iz Welsa i okolnih mjesta. U *Domu* se gledala televizija na hrvatskom jeziku, igrao šah, dolazilo „na kavu“ poslije sv. mise na hrvatskom jeziku i slično.

Prve sekcije, koje se počinju održavati u *Domu*, predvode pojedini članovi, koji svoje znanje prenose na sve zainteresirane. Tako nastaju sportska, folklorna i glazbena sekcija. Sportska sekcija se bavi nogometom, stolnim tenisom, igranjem šaha i karata. Tad je osnovan i Nogometni klub *Hrvatski dom Wels*. Od tad se nogometni turniri ne prestaju održavati u redovitim intervalima, krajem školske godine „Ljetni nogometni turniri“ i pred Božić „Božićni nogometni turniri.“ U novije vrijeme se u *Dom* uvodi sekcija, koja trenira *TaeKwonDo*, kao i sekcije, koje se bave modernim plesovima. Redovito se održavaju i turniri u biljaru, pikadu i kartaškim igrama *Bela* i *Poker* a mladi ljubitelji nogometa se povremeno zabave interno organiziranim Fifa-turnirima.

1994. godine u *Domu* počinje djelovati folklorna sekcija, koja brzo postaje organizirana uz profesionalne instruktore iz Hrvatske. Slijede prvi nastupi u Welsu i okolici. Nakon uspješnih početnih nastupa, folklorišice i folkloriši *Doma* održavaju redovite nastupe na kulturno-umjetničkim manifestacijama, organiziranim od raznih austrijskih udruga. Kroz protekle dvije decenije naše folklorno društvo je ponosno na razna gostovanja u Austriji te Hrvatskoj (Vinkovci, Osijek, Duboševica kod Belog Manastira, Jankovci, Tovarnik, Buševac kod Velike Gorice, Brač) i Bosni i Hercegovini (Tomislavgrad, Kotor-Varoš, Bugojno, Jajce, Uskoplje, Stolac).

Hrvatski dom Wels u Kotor-Varošu, 27. 5. 2007.

Prvi tamburaški orkestar *Doma* formira se 1996. godine, a o brzom i kvalitetnom napretku i uspjehu tamburašica i tamburaša *Doma*

svjedoče mnogobrojni nastupi na kulturno-umjetničkim manifestacijama diljem Gornje Austrije, Austrije i susjednih zemalja. U kratkom roku tamburaški orkestar počinje pisati „glazbenu povijest“ ovog kraja. Lokalno stanovništvo ne samo da počinje upoznavati i slušati tamburicu kao glazbeni instrument, nego se tamburica uvodi i u glazbenu školu grada Welsa, gdje se predaje gotovo deset godina. 2003. godine *Hrvatski dom Wels* organizira *Prvi tamburaški festival* na području države Austrije s jedinstvenim programom vrhunske kvalitete. Pored ostalih nastupa, ovaj događaj na poseban način pridonosi već do tad pozitivno etabliranom imidžu tamburaškog orkestra našeg *Doma*. Iste godine počinje suradnja s glazbenom školom *Batorek* iz Hrvatske, čija je vrijednost neprocjenjiva! Pod vodstvom prof. Franje Slavka Batoreka, *Hrvatski dom Wels* otvara svoju prvu „Školu tambure i gitare“, koja je aktivna do danas. U *Domu* se otvara i „Škola harmonike“ 2016.

2013. god. u *Domu* su formirana dva zbora, mješoviti zbor odraslih i mješoviti zbor mladih i djece, koji svoje probe održavaju jednom tjedno, i koji su već zabilježili prve nastupe na lokalnoj razini (na hrvatskoj sv. misi, na zajedničkim sv. misama s Austrijancima u Welsu i okolnim općinama, u gradskom kazalištu, u *Hrvatskom domu Wels*).

Od kad se *Hrvatski dom Wels* preselio u nove, veće i funkcionalnije prostorije – nakon generalne izgradnje od proljeća do Božića 2013. godine – prošireno je djelovanje na svim poljima.

Plesni tečaj klasičnih plesova u *Domu*, siječanj 2014.

Svaka postojeća sekcija dobiva svoje vrijeme i mjesto za rad. Organiziraju se nove sekcije. Uz već uobičajena, tu su i mnogobrojna druženja i sastanci s novim sadržajem, tako da je lista sekcija, aktivnosti i događaja u *Domu* sve duža i duža. Pored proslave rođendana, vjenčanja, prvih pričesti, krizma, završenih školskih godina i sl., na popisu se nalaze: predstavljanje filmova, duhovna predavanja naših dušobrižnika, kazališne večeri, zabave isključivo dječjeg karaktera, proslave sv. Nikole, Božićne večere, proslave novih godina, proslave maškara za djecu i odrasle, intenzivni plesni tečajevi pod stručnim vodstvom iz Hrvatske, koncerti zabavne i duhovne glazbe, zabavne i humanitarne večeri uz goste iz

domovine, kao i predavanja raznog sadržaja i susreti s mnogobrojnim gostima, prijateljima i svećenicima iz Austrije i domovine.

Dragi čitatelji, nadam se da Vam je ovaj prikaz kulturno-umjetničkog djelovanja *Hrvatskog doma Welsuspia* približiti, ne samo smisao postojanja već i konkretan put, kojim je *Dom* do sad išao i kojim namjerava ići i dalje.

Momentalno je u *Dom* učlanjeno 240 obitelji, što, iskreno govoreći, i nije tako velik broj, ako se uzme u obzir masa Hrvatica i Hrvata, koji su nastanjeni na prostoru Welsa i okolice. Ipak, najbitnije od svega je, da mlađe generacije pronađu svoje mjesto u *Domu* i da im to mjesto pruži mogućnost, upoznati i „živjeti“ hrvatsku baštinu. Nadam se da će današnji mladi roditelji prepoznati

važnost uloge, koju „novi“ *Hrvatski*

Proslavljen susret Bjelobrka-Bilobrka u Velikoj Gorici

U veselom raspoloženju i nesvakidašnjem ozračju, u subotu 15. srpnja ove godine na izletištu Ključić brdo kod Velike Gorice organiziran je prvi susret prezimenjaka Bjelobrka-Bilobrka, bez obzira iz kojeg svijeta dolazili. Program susreta započeo je u večernjim satima okupljanjem, prigodnom nazdravicom i molitvom, koju je ispred organizatora održao Marko Bjelobrki Bili.

Kotor Varoš, rodni zavičaj nije bio određeno okupljanje iz nekoliko objektivnih razloga, ali su na stotinjak okupljenih prezimenjaka i rodbine Bjelobrka-Bilobrka s dubokom sjetom evocirali uspomene na dane djetinjstva, mladosti i zrelosti provedene u rodnom kraju s dragim i bliskim ljudima. Vremena, a s njima i prilike učinili su svoje. Većina ih je silom prilika prije dvadesetpet godina moralo napustiti rodni zavičaj, a neki su prešli iz ovozemaljskog života u mir s Gospodinom. Ima ih na sve strane, raselili su se uzduž i poprijeko, počevši od europskih zemalja, pa sve do preko oceanskih. U njima su se snašli, započeli i zauzeli razne poslove, izgradili nove domove, a s njima stvorili nova prijateljstva i poznanstva. Po starom zavičajnom običaju obitelji su kod većine na okupu i materijalno dobro zbrinute.

Ovaj prvi susret, za mnoge njih, posebno starije jako je važan, rekli bi i povijesni, na jedan dan su udahnuli svježeg zraka, predahnuli su i susreli se sa sebi bliskima. Na jedan dan se vratili korijenima i osnovi na koju su otkani. Upoznali jedne druge, pogotovo mlađi i oni koji su ženidbom/udajom došli pod njihove skute. Uz glazbeni ugođaj, pripremljenu večeru i piće veselili su se i družili sve do kasnih subotnji-nedjeljnih sati, kada su se neki počeli, počevši od najstarijih, pa do poslovno zauzetijih i udaljenijih mjesta razilaziti sa suzama u očima i uzdasima na rastanku: „Kada i gdje ponovno ovako?“ Ako Bog da zdravlja i nekih nepredviđenih okolnosti, bit će i drugi susret/a prezimenjaka Bjelobrka-Bilobrka i to u rodnom kraju Čepku-Kotor Varošu u ljeto sljedeće godine.

Svaki član sa ovog susreta ponio je nešto priređeno od organizatora za dar majicu, ispisano BJELOBRK = BILOBRK 2017., da svakoga od njih podsjeća na ovaj i poziva na ponovni dolazak na neki novi njihov susret. Najstariji član na ovom susretu proglašen je Slavo Bjelobrki (85) kojemu je uručen prijelazni pehar, a po odredbi organizatora, onaj član koji ga osvoji tri puta zaredom bit će mu dodijeljen u trajno vlasništvo. Goranu Bjelobrku, članu koji je napravio najveću kilometražu, došao iz Amerike, kako bi nazočio ovom prvom obiteljskom susretu, dodijeljen je također prigodan dar. Za naj-snahu u obitelji Bjelobrka-Bilobrka i nasljednicom prve snahe, babe Kaje proglašena je Anđa Bjelobrki.

Zahvala svima koji su se odazvali i sudjelovali na ovom prvom susretu, a najveća pripada organizatorima i priređivačima susreta Marku Bjelobrku Capi, Milanu Bjelobrku i Igoru Bilobrku.

D. Bjelobrki

Imena i imendani

Kuzma je u grčkom jeziku Kosmas. Povezuju ga s grčkom riječju kosmos i znači ures, ukras, red u svemiru (stari su smatrali da su bogovi stavili zvijezde kao ukrasna nebeski svod, ljudima za užitek!), raspored, svemir. Suprotna je grčka riječ kaos (haós -nered, praznina). Hrvatske su izvedenice Kuzmo, Kuzo, Kušo. Ovo ime u Nijemaca glasi Kosmas, u Francuza Cosme, Côme, Cosmy. Sveti se Kuzma uvijek spominje s bratom blizancem Damjanom (usp. Damjan). Zajedno su i u kalendaru 26. rujna. Bili su liječnici. U sveopćoj se Crkvi štiju već sedamnaest stoljeća. Rođeni su u 3. stoljeću u Arabiji. Studirali su medicinu u Siriji. Arabija je inače kolijevka medicine! Nema mnogo egzaktnih podataka o njima, ali je njihovu čudesnu aktivnost prenijela legenda, najstariji, najefektniji i istodobno književno-umjetnički najjednostavniji komunikacijski način prenošenja. I to više ideja i poruka nego datuma. Legenda kaže da su liječili sve ugrožene, bez iznimke, kršćane i pogane. Njihovi su zahvati rađali toliko čudesnim rezultatima da su ih smatrali čarobnjacima. U jednome spisu oni s velikom skromnošću odgovaraju na to: "Nas dvojica nismo čarobnjaci i ne zavodimo narod.

Po zvanju smo liječnici, po vjeri kršćani. Ne obavljamo svoje zvanje iz sebičnosti ili lakomosti, jer ni od koga ništa neuzimamo. A to što toliko bolesnika ozdravlja, ne događa se po našoj umješnosti, već po snazi Isusa Krista." Njihovi životopisci kažu: Nad bolesnikom bi se najprije kratko pomolili i blagoslovili ga, gledajući tako u njemu prije svega Božje stvorenje. Budući da su bili materijalno situirani, liječili su bez plaće, iz ljubavi prema Bogu i bližnjemu. Zato su dobili nadimak "Anárgyroi" ("bez novca"). Bilo je to u doba kad je rimski car Dioklecijan žestoko progonio kršćane. Izvršitelji njegovih naredbi nisu pošteđjeli ni Kuzmu i Damjana. Odrubljeni su im glave. Patroni su liječnika, ljekarnika i bolesnika.

U ikonografiji se prikazuju mladoliki, bez brade, s medicinskim instrumentima i posudama.

Kvirin - latinski glasi Quirinus. Tako se zvao jedan od rimskih bogova rata. Kultno mu je mjesto bilo na najsjevernijem od sedam rimskih brežuljaka, koji je po njemu dobio i ime Kvirinal. Jupiter i Mars i Kvirin bili su "trio ratnih božanstava". U 1. stoljeću prije Krista Kvirin je identificiran s osnivačem Rima Romulom, koji je također uvršten među bogove. Već je tada to bilo i uobičajeno osobno ime. U nas je ime rijetkost. Oblici su mu još Kviro, Kvirica, Rino, Rinko, a u ženskom rodu Kvirina, Kvira, Kvirica, Rina, Rinka, Inena, Inenka, Inica, Inka... Među svecima je sveti Kvirin Sisački, biskup, mučenik. Zapis ("akta") svjedoče da je početkom 4. stoljeća bio biskup u Sisku (Siscia) u tadašnjoj panonskoj pokrajini Savia. Uhvatio ga je prezes (načelnik) Maksim i nakon preslušanja poslao u Sabariju (madžarski Szombathely) namjesniku Amanciju, koji ga je osudio na smrt utapljanjem u rječici Sibaris (madžarski Gyöngyös, njemački Güns). O vrat mu je obješen mlinski kamen, što mu je poslije, na slikama, postalo redovitim atributom. Slavi se posebno u Sisku. Zaštitnik je krčke biskupije, mjesta Krk i bečke metropolije. Spomendan mu je 4. lipnja. Još je jedan sveti Kvirin, rimski mučenik, u kalendaru 30. ožujka.

Ladislav je ime nastalo od Vladislav gubitkom prvoga slova. Sastoji se od starog imperativa vladi, vlasti, što znači vladati i riječi slava. I oblik Vladimir ima isto značenje. Po mišljenju etimologa Petra Skoka i Frana Miklošiča sastavnica mir nastala iz starije riječi mer, a znači slavan, velik. Ime Vladimir je po sastavu i značenju jednako i germanskom imenu Waldemar, sastavljenom od staro visoko njemačkih riječi waltan (vladati) i mar (slavan). Ovo se ime nalazi u svim slavenskim jezicima. U hrvatskom postoje i ženski oblici: Ladislava, Vladislava, Vladimira, Ladimira. Usto i mnoge izvedenice; muške: Vlado, Vlatko, Dado, Lado, Ladan, Ladika, Laco, Lacika, Lacko, Latko; ženske: Vlada, Vlatka, Dada, Dadica, Laka, Kada, Ladica, Dika, Dikica, Lalica, Lalka, Latica. Iz kalendara

spomenimo svetog Ladislava (1041.-1095.). Za ugarskoga kralja okrunjen je godine 1081. Madžarski mu ime glasi Laszlo, a Poljaci i Rusi zovu ga Vladislav. Osnovao je zagrebačku biskupiju (1094.), patron je grada Varšave. Bio je muž kršćanskog značaja, promicao pravdu, poticao i branio red i zakon. Borio se protiv tragova poganskih običaja u Madžara, navikavajući narod na kršćansku praksu, crkvene odredbe i običaje. Kad je 1089. ubijen hrvatski kralj Zvonimir, zavladao su među Hrvatima nered i borba za vlast. Ladislav, kao brat Zvonimirove udovice Jelene, dobiva dio Primorja i zatim sjevernu Hrvatsku. Ladislav je umro u Nitri (Slovačka), a pokopan je u Velikom Varaždinu (Nagyvárad), nedaleko od mjesta Oradea (danas Rumunjska), gdje je bio sagradio samostan, osnovao biskupiju i podigao katedralu u čast Majci Božjoj. Spomendan mu je 27. lipnja. Kult mu je proširen po Madžarskoj, Austriji, Italiji i Hrvatskoj (Slavonija). Sveti Vladimir Kijevski u kalendaru je 15. srpnja.

Rođen je godine 960., sin je kneza Svjatoslava i unuk svete Olge. Želio je državi dati nutarnju snagu, povezati različita plemena, da bi se mogao prijeti bizantskoj prevlasti. Na njegovo su područje prodirali kršćanstvo i islam. Staroslavensko se poganstvo raspadalo. Prihvata kršćanstvo i uvodi ga u svoju uglednu kijevsku kneževinu. Jaki narodi uokolo (Poljaci, Mađari, Norvežani, a napose Bizanti) bili su više ili manje kršćanske vjere. I sam je Vladimir bio novo krštenik. Kršćanstvo je učinio državnom vjerom, a poganstvo zabranio. U masovnim krštenjima mnogi se, dakako, krstiše iz poslušnosti i straha pred vladarevom voljom. Iako je Vladimir primio kršćanstvo iz Bizanta, uveo je slavenski jezik u liturgiju, a ne grčki, održavao je veze s Rimom i prihvatio zapadne običaje.

No pred snažnim Bizantom nije mogao sačuvati kulturnu i vjersku samostalnost. Umro je godine 1015. U kalendaru se nalazi još jedan Vladimir 19. prosinca. Riječ je o zetskom knezu (oko 970. do 1016.).

Nastavit će se...

Vi pitate, fra Juro odgovara

BEHTEREVLJEVA BOLEST (ankilozantnispondilitis)

PITANJE

Već nekoliko mjeseci imam bolove u kralježnici, rebrima i prsnoj kosti. Bila sam na specijalističkim pregledima i ustanovljeno je da bolujem od Behterevljeve bolesti. Kakva je to bolest i može li se izliječiti? Ima li ljekovitih biljaka koje bi mi mogle pomoći?

ODGOVOR

U medicini je ta bolest poznata pod imenom spondylarthritisan kylopoetica, a uobičajeni je naziv Behterevljeva (morbus Bechterew) po ruskom neurologu Vladimiru Mihajloviču Behterevu (1857.-1927.) koji je istraživao bolesti zglobova i kostiju.

To je kronična, progresivna, sustavna, upalna reumatska bolest koja zahvaća kralježnicu, zglobove između slabinske kralježnice i zdjelice (sakroilijakalni zglobovi), ostale zglobove, kukove, koljena, zglobove između prsne kosti i rebara te pripadajuće vezivne strukture (tetive, ligamente), mišiće i kožu. Osim na sustavu za pokretanje, bolest može izazvati promjene na očima (upala šarenice), promjene aorti i na probavnom sustavu.

Bolest je učestalija u mlađih muškaraca, iako obolijevaju i žene. Razvija se polako, javljaju se noćni bolovi u križima koji bude bolesnika, te jaka jutarnja zakočenost u križima koja prolazi nakon razgibavanja. U podmaklim fazama bolesti dolazi do okoštavanja njezinih vezivnih struktura pa se ona posve ukoči ili u savinutom ili pak u ravnom položaju, što rezultira teškom invalidnošću. Bolest se može dijagnosticirati rendgenskim

snimkama.

Kod mnogih su pacijenata postignuti dobri rezultati uzimanjem pripravaka od tamjana. Preporučujem sljedeću terapiju.

Suncokretovo ulje (*Helianthioleum*). Čim ustanete, iako još niste ništa progutali, a jezik i usta puni su štetnih bacila, uzmite gutljaj suncokretova ulja. Mućkajte njime najmanje 16, a najviše 18 minuta, ispljunite pa operite usta i zube samo mlakom vodom.

Tablete i kapsule tamjana (*Boswelliaspp.*). Triput na dan uzmete po jednu tabletu tamjana, i to uvijek 15 minuta prije doručka, ručka i večere. Umjesto tableta možete uzimati triput na dan po dvije kapsule tamjana, 15 minuta prije doručka, ručka i večere. Tablete i kapsule tamjana možete nabaviti u ljekarni pod imenom *H 15*.

Mješavina ulja. Bolna mjesta masirajte uljem koje se priprema ovako: u 50 ml biljnog ulja, najbolje maslinova, dodajte 40 kapi čistoga ulja od tamjana i 40 kapi čistoga ulja od eukalipta, dobro izmiješajte, stavite u tamne bočice te čuvajte dobro zatvoreno na tamnom i hladnom mjestu. Možete ga upotrijebiti po potrebi. Obično se maže ujutro i navečer prije spavanja. Prije svakog mazanja bolna mjesta se operu i onda namažu uljem. Činite tako svaki dan dok god postoje bolovi.

Oruj-3. To sam ulje sâm napravio miješanjem čistih ulja od mnogih ljekovitih biljaka, kao i određenog postotka ulja od tamjana, manuke i eukalipta. Prije upotrebe uvijek dobro promućkajte kako bi se ulja i ljekovite tvari dobro izmiješale. Upaljene zglobove ili bolna mjesta lagano namažite, omotajte prozirnom folijom i ostavite tako preko noći. Ujutro operite toplom vodom te navečer ponovite terapiju i tako činite danima, tjednima ili mjesecima.

Iscjedina plodova divljega kestena. Sameljite 40 komada divljega kestena (*Aesculus hippocastanum*), stavite u staklenku, prelijte dobrom rakijom od 70% alkohola (prepečenica), ostavite 40 dana na toplom, protresite svaki dan, procijedite i u tu tekućinu dodajte 10 tableta

aspirina ili andola od 300 mg koje treba usitniti, stući ili samljeti. Prije svake upotrebe tekućinu dobro protresite da se ljekoviti sastojci pomiješaju. Namažite bolna mjesta ujutro i navečer.

Vražja kandža

(*Harpagophytum procumbens*). Stavite veliku žlicu gomolja ove afričke biljke na 12 sati u pola litre hladne vode, podgrijte i procijedite. Ujutro popijte polovinu količine, a navečer preostali čaj. Kura traje 3-6 mjeseci, a nakon svaka tri tjedna pijenja čaja pauzirajte tjedan dana. Čaj počne djelovati tek nakon tri tjedna.

Čajna mješavina CC. U litru vrele vode stavite tri vrhom pune velike žlice koprive (*Urticaspp.*) i veliku žlicu brezinih listova (*Betulae pendulaefolia*), ostavite poklopljeno 10 minuta, procijedite i popijte tijekom dana, vrlo toplo i na gutljaje. Pijte tri tjedna, tjedan pauzirajte, opet tri tjedna pijte i tako ponavljajte nekoliko mjeseci.

Čaj od imele (*Viscum album*). U šalicu hladne vode stavite jednu malu žlicu imele, ostavite najmanje 12 sati pokriveno, podgrijte i procijedite. Na dan popijte najviše dvije šalice, po jednu ujutro poslije mućkanja suncokretovim uljem i navečer prije spavanja.

Čajna mješavina CE. Uzmete po 40 grama koprive (*Urticaspp.*), gospine trave (*Hypericum perforatum*), vrbine kore (*Saliciscortex*) i cvjetova suručice (*Filipendulae ulmariae flores*) pa dobro izmiješajte. Stavite veliku žlicu u šalicu hladne vode, ostavite sat vremena, maknite s vatre prije nego što prokuha, ostavite poklopljeno 10 minuta i procijedite. Popijte 3-4 šalice na dan. Kura traje tri tjedna, tjedan pauzirajte pa ponovite kuru.

Prehrana. Kod ove bolesti odlučujuću ulogu ima prehrana. Jako je važno jesti mnogo voća i povrća, biljne masti i ribu.

Sport. Razne vježbe, tjelovježba, šetnje, plivanje, vožnja bicikla i drugi pokreti zglobova i kralježnice pridonose tomu da se smanji njihova ukočenost, a pomažu da se kralježnica ne krivi. Osim toga, spavajte na tvrdom madracu i na trbuhu.

Nastavit će se...

Globalno zatopljenje oslobađa opasnost skrivenu duboko u ledu

Znanstvenici upozoravaju: virusi skriveni u ledu mogli bi uskoro postati prijetnja čovječanstvu zbog globalnog zatopljenja

Znanstvenici tvrde da je vrlo vjerojatno da ćemo se uskoro, zbog globalnog zatopljenja, suočiti s opasnostima od davno zamrznutih mikroba. Zagrijavanjem našeg planeta, otapa se sve više slojeva permafrosta - zamrznutog tla. Tako se zaboravljene bakterije i virusi bude iz hibernacije. Globalno zatopljenje prijeti oslobađanjem ovih mikroba koji su milijunima godina skriveni u ledu.

Kroz čitavu povijest ljudi žive s virusima, bakterijama i parazitima. Na neke bolesti smo razvili otpornost preboljevši ih, dok smo druge stavili pod kontrolu antibioticima.

U kolovozu 2016. godine, na poluotoku Yamal - udaljenom području sibirsketundre, unutar Arktičkog kruga, jedan je 12-godišnjak preminuo od antraksa, a najmanje je 20 ljudi hospitalizirano. Liječnici pretpostavljaju da je epidemiju prouzročila strвина uginulog soba zaraženog antraksom još prije 75 godina. Ona je ostala zarobljena ispod sloja dugotrajno smrznutog tla dok toplinski val iz 2016. nije otopio permafrost i na površinu iznio truplo zaraženog soba. Spore antraksa preživjele su cijelo vrijeme, proširile se u obližnje vode i tlo pa tako stigle u zalihe hrane za sobove. Zaraženo je više od 2.000 sobova koji su pasli u blizini kontaminiranog područja, a to je dovelo i do zaraze ljudi.

Postoji opravdana bojazan da u budućnosti ovo neće biti izoliran slučaj. Pandorina kutija pred otvaranjem. Globalno zatopljenje odnedavna razotkriva sve dublje i sve starije slojeve permafrosta. Smrznuto tlo savršeno je mjesto za preživljavanje mikroba na dugi rok, čak i do milijun godina. Otapanje leda stoga bi moglo otvoriti Pandorinu kutiju različitih bolesti. Topljenje leda i permafrosta značilo bi i potencijalnu aktivaciju patogena, kaže Jean-Michel Claverie, evolucijski

biolog sa Sveučilišta *Aix-Marseille* u Francuskoj.

Permafrost je izvrstan konzervator mikroba i virusa jer je hladan, mračan i bez kisika. Patogeni mikrobi koji uzrokuju zarazu kod ljudi i životinja mogu biti očuvani u starim slojevima permafrosta, a među njima se mogu naći i oni patogeni koji su već izazvali ozbiljne globalne epidemije. Samo je početkom 20. stoljeća više od milijun sobova uginulo od posljedica antraksa. Budući da u tom području nije lako iskopati duboke grobove, većina je strvina pokopana blizu površine, u više od sedam tisuća grobova diljem sjeverne Rusije. Bakterije antraksa mogu se uspješno reaktivirati jer formiraju spore, koje su iznimno otporne i mogu preživjeti u smrznutom stanju više od stoljeća. Antraks vjerojatno nije jedina bolest skrivena ispod smrznutog tla.

U studiji iz 2011. Boris Revich i Marina Podolnaja napisali su da se kao posljedica otapanja permafrosta ponovno mogu očekivati prijenosnici najtežih smrtonosnih infekcija iz 18. i 19. stoljeća, osobito u blizini groblja gdje su pokopane žrtve epidemija. Krajem 19. stoljeća Sibir je pogodila epidemija velikih boginja, a jedan je tamošnji grad izgubio 40% stanovnika. Tijela žrtava pokopana su ispod gornjeg sloja permafrosta na obalama rijeke Kolime. Sto dvadeset godina poslije, riječne su bujice počele erodirati obalu.

U projektu započetom devedesetih godina prošlog stoljeća

znanstvenici s *Državnog instituta za virologiju i biotehnologiju* u Novosibirsku prikupili su uzorke s tijela ljudi umrlih tijekom virusnih epidemija u 19. stoljeću i pokopanih u ruskom permafrostu. Analize su na tim tijelima utvrdile ožiljke svojstvene velikim boginjama. Iako znanstvenici nisu pronašli sam virus, otkrili su fragmente njegovog DNK-a. Znanstvenici su također otkrili djeliće RNK-a virusa španjolske gripe iz 1918. na ljudskim truplima pokopanima u masovnim grobnicama aljaške tundre. Dugovječni mikrobi NASA-ini znanstvenici pronašli su mikrobe stare 10 - 50 tisuća godina u kristalima meksičkih rudnika i reaktivirali bakteriju zamrznutu u jezeru na Aljasci prije gotovo 32.000 godina. Mikrobi *Carnobacterium pleistocenium* zamrznuti su još od doba pleistocena, kada su Zemljom kročili mamuti. Kada se led otopio, mikrobi su počeli plivati, naizgled neoštećeni. Dvije godine kasnije znanstvenici su uspješno aktivirali i osam milijuna godina staru bakteriju koja je ležala u ledu ledenjačkih dolina Beacon i Mullins na Antarktici.

Globalno zatopljenje ozbiljna je prijetnja zdravlju čak i ako ne uključuje neposredno topljenje ledenog pokrivača. Naime, industrijska eksploatacija zemljinog bogatstva na području Arktika, uključujući vađenje nafte, plina, minerala i zlata također predstavlja veliku opasnost. Trenutno su područja gdje se odvija industrijska eksploatacija sirovina napuštena i netaknuta. No, uslijed bušenja i kopanja, ti bi se duboki slojevi ubrzo mogli izložiti površini. Ako su mikrobi u njima još uvijek živi, to bi također moglo izazvati pravu zdravstvenu katastrofu – rekao je Claverie BBC-ju. Claverie smatra da bi se ponovno mogli pojaviti mikrobi koji su napadali prve arktičke stanovnike. Mogli bismo ponovno susresti viruse iz vremena neandertalaca ili denisovanskih ljudi, koji su nastanjivali Sibir i bolovali od zaraznih bolesti.

Priredila: Luca Koroman

Putovanje u Fatimu, Lurd i Padovu

Vlč. Marko Majstorović, župnik u Sarajevskoj katedralnoj župi organizira hodočašća za župljane, kojima se pridruže Sarajlije iz drugih župa, kao i ponetko iz okolnih mjesta (Visokog, Zenice, Vareša, Busovače).

Što je hodočašće, zašto ljudi hodočaste – odlazeći u neka mjesta iskazuju nekomu čast, poštovanje, mole milost, oprostjenje; kazuju Bogu svoje potrebe, želje i nakane. Hodočašća se spominju i u Bibliji. Kršćani su počeli hodočastiti u Izrael (Svetu Zemlju) želeći tako iskazati poštovanje mjestima bitnim u Isusovu životu (Betlehem - mjesto rođenja, Jeruzalem – mjesto Isusova groba). Kasnije se hodočasti i grobovima svetih apostola, a u naše vrijeme, uz navedena hodočašća, najčešće se hodočasti u mjesta ukazanja Blaže Djevice Marije.

Od 26.6.2017. (krenuli smo izjutra u pet sat, nakon mise u sarajevskoj katedrali) do 7.7.2017. hodočastili smo u Portugal u Fatimu povodom 100-te obljetnice ukazanja BD Marije malim pastirima. Fatima je bila povod i glavni cilj našeg putovanja. Iznijet ću samo neke podatke gdje smo sve bili i što smo sve vidjeli, posjetili i osjetili prelazeći put dulji od 7 000 km.

Prvi dan nam je prošao uglavnom u vožnji autobusom, molitvi i prelasku granica iz BiH u Hrvatsku, iz Hrvatske u Sloveniju, Talijani su nas primili bez velikih kontrola. S nama je hodočastilo šest svećenika i časnih sestara i gosp. Dražen Marijanović naš vodič. U kasnim večernjim, moglo bi se reći jutarnjim satima, jer stižemo puno iza pola noći u Arma di Taggia, gradić u

talijanskoj regiji Ligurniji, koji graniči sa San Remom – gradom cvijeća. Arma di Taggia je u rimsko vrijeme bila poznata trgovačka luka. Nakon spavanja i jutarnjeg odmora, problema s autobusnom felgom, koji vozači uspijevaju riješiti. Put nastavljamo 27. lipnja uz Azurnu obalu do Girone (Gerona) u Španjolskoj. Girona je glavni grad provincije Kastilje u autonomnoj zajednici Kataloniji. Više od 90 tisuća stanovnika, osamdesetak km sjeveroistočno od Barcelone na ušću rijeke Oñar (Onyar) u Ter. Bogatstvo povijesnih spomenika: više samostana i crkvi iz srednjeg vijeka, utvrda Iber...

U Barceloni, jednom od najljepših gradova svijeta, smo 28. lipnja. Jedna legenda kaže da ju je osnovao grčki junak Herkul 400 godina prije Rima. Druga govori da ju je utemeljio Kartazanin Hamilcara Barceno i dao joj ime što je zapisano levantsko-iberskim pismom na drvenom novčiću. Rimska je kolonija Paterna Barcino. Grad su osvojili Vizigoti početkom V. stoljeća i postao je prijestolnicom cijele Hispanije. Zauzimaju ga Arapi, ali već 801. osvaja ga Ludovik I. Pobožni, sin Karla Velikog, koji osniva "Hispansku Marku" (*Marca Hispanica*) kao grofoviju kojom su vladali grofovi Barcelone.

Grad je rastao oko luke i bio izuzet od carskih poreza. Barcelona je važna luka na Sredozemlju odakle su isplivljavali mnogi brodovi. Na obali je 60 m visok spomenik moreplovcu Kristoforu Kolumbu, gdje su Kolumba, po povratku s prvog putovanja čekali kralj Fernando i kraljica Izabela, iskazujući mu čast. Možete posjetiti pomorski muzej, u kojem ćete zasigurno vidjeti mnoge zanimljivosti. Na tom prostoru danas je predstavljena španjolska arhitektura prikazana u 117 umanjenih građevina. Prosperitetu grada

pridonijele su olimpijske igre 1992. Barcelona je, kao olimpijski grad, poslije Domovinskog rata, darovala olimpijskom Sarajevu obnovu fasada u stambenom naselju Mojnilo u kojem su, za sarajevskih olimpijskih igara 1984., stanovali natjecatelji. Ljubitelji nogometa pri spomenu Barcelone odmah misle na istoimeni nogometni klub za koji kažu da je „više od kluba“. Novi stadion „Camp Nou“ može primiti 100 000 posjetitelja i najveći je u Europi. Tu je i nogometni muzej.

Središte grada je srednjovjekovna gotička četvrt s katedralom iz 14. stoljeća. Tu su i secesijske građevine na UNESCOvu popisu svjetske baštine.

No, Barcelona je prijestolnica graditeljskog modernizma kojeg predstavljaju svjetski poznati arhitekti Gaudí, Domènech i Montaner. Antonio Gaudí (1852.-1926.) je najimpresivnije povezan s gradom. Njegov rad financirao je industrijalac Eusebio Güell. Gaudijeva djela uvrštena su u UNESCOV popis svjetske baštine. Najpoznatija je katedrala Svete Obitelji (Sagrada Familia) i park Güell u Barceloni. Gradnja katedrale počela je 1882., a traje i danas. Gaudí je planirao izgraditi 18 tornjeva (12 za apostole, četiri za evanđeliste i po jedan za Isusa i Mariju).

Barcelona - uži dio grada ima nešto oko 1 600 000 stanovnika, a sa okolnim područjem oko četiri milijuna. Posjeti je gotovo pet milijuna turista godišnje. Popodnevnom vožnjom u katalonskim planinama posjećujemo Montserrat. Na visini od 1200 m smješten je benediktinski samostan iz 11. stoljeća s Gospinim svetištem. U samostanu djeluje škola duhovne glazbe. U prelijepoj crkvi je drveni kip crne Gospe s Isusom (La Moreneta). Papa Leon XIII. Majku Božju Montserratsku proglašava zaštitnicom Katalonije. Pastiri su, prema predaji, vidjeli svjetlo i čuli glazbu. O tom su obavijestili svjetovnu i crkvenu vlast. Na mjestu videne svjetlosti pronađen je kip Majke Božje. Ponijeli su ga, ali je na jednom mjestu postao težak da ga nisu mogli nositi. Shvatili su da tu treba ostati i sagradili crkvu, pa je Montserrat

danas poznato hodočasničko mjesto. U svetištu je neobična „Biblioteka Blažene Djevice Marije“. Kada uđu svi su iznenađeni, jer nema knjiga. Tu se nalaze pločice s zahvalama onih što tu osjete i doživješe pomoć, kao i razna ortopedska pomagala vjernika ozdravljenih po Marijinu zagovoru. U legendama o kralju Arturu piše da se sveti Gral nalazi u Montserratu.

U večernjim satima smo u Zaragozi. Glavni je grad istoimene provincija, u središnjem dijelu autonomne zajednice Aragon na sjeveru Španjolske. Zaragoza je u plodnoj ravnici uz rijeku Ebro. U gradu su dvije lijepe katedrale i sjedište davnog i danas aktivnog sveučilišta. Sveti Jakov, apostol propovijedao je kršćanstvo na području današnje Španjolske. U Zaragozi se umorio i htio odustati ne vidjevši uspjeh. Gospa ga je pohodila 40. godine ukazujući se na kamenom stupu i ohrabrila da nastavi svoj rad. Sveti Jakov je podigao malu kapelicu, a danas je tu barokna bazilika Nuestra Senora del Pilar - svetište u čast prvog Gospina ukazanja. Nakon razgledanja grada, u Gospinu svetištu u kapelici sv. Ante Padovanskog 29.6. slavili smo euharistiju. Na dan svetih apostola Petra i Pavla predslavio je fra Petar Karajica, župnik sarajevske župe sv. Franje na Dobrinji. Uz osobne želje i molitve sjetili smo se i novo zaređenih svećenika u našoj sarajevskoj katedralite svih svećenika, redovnika i redovnica.

Put nas vodi u Madrid, središte istoimene provincije i glavni grad Španjolske, a i zemljopisno je gotovo u sredini države na nadmorskoj visini oko 660 m – po tom je najviša prijestolnica u Europi. Ima oko 3 200 000 stanovnika. Razgledanje grada i kratki odmor. Prvo naselje na području današnjeg Madrida osniva arapski emir Muhamed I. u drugoj polovini 9. stoljeća podižući gradinu tzv. ribat, na lijevoj obali rijeke Manzanares. Tu se danas nalazi kraljevska palača. Uskoro postaje poznata pod imenom Mayrit (Magerit). Dakle, Madrid se rodio kao ribat, tj. zajednica vojnog i vjerskog karaktera, gdje su se muslimanski borci pripremali za džihad - sveti rat. Alfons VI. Hrabri, kralj Kastilje i Leóna, Madrid oslobađa maurske vlasti 1083. Madrid napreduje i stagnira – ovisno o političkim prilikama. Veliki grad pruža vam

mogućnost otkrivanja i uživanja u povijesnim i suvremenim pojedinostima koje vas zanimaju. Šećući gradom nailazimo na ploču koja obilježava mjesto terorističkog napada. Kažu da je madridski gradski prijevoz najučinkovitiji na svijetu s mrežom metroa, prigradskih željeznica (*Cercanias*) i gradskih autobusa. I na tako uređen sustav izvršen je teroristički napad 11. ožujka 2004. kada je poginulo 192, a ranjeno više od 2 000 ljudi.

Vozeći sedamdesetak km od Madrida stižemo u Toledo, stari kraljevski grad – dragulj španjolske povijesti. Na ulazu u grad pogled privlače stare kamen kuće tornjevi: crkve, džamije, sinagoge. Na UNESCO-vu je popisu svjetske baštine. Grad je na brežuljku s tri strane okruženu rijekom Tajo (španj. Tajo, portug. Tejo, latin. Tagus, hrv. Taho. Tajo je najdulja rijeka na Pirinejskom poluotoku – 1008 km). Zbog tog strateškog položaja s kojega se mogao kontrolirati središnji dio Pirinejskog poluotoka, Toledo je imao veliko obrambeno značenje i bio glavni grad Kastilje, potom cijele Španjolske. Od davnina je poznat po proizvodnji mačeva. Gradom dominira velika tvrđava Alcazar (Dvorac Alcazar srušen je u Građanskom ratu 1936.). Tu je impozantna katedrala građena tristo godina. Poznata je po najvećoj pokaznici – monstranci. Napravljena od srebra i zlata i teška 140 kg. Izrađena je posebna kočija koja pokaznicu vozi u procesiji na Tjelovo. U katedrali su djela poznatih umjetnika: Goye (1746.-1828.) i El Greca (rođen na Kreti 1540. –

umro u Toledu 1614.). U Toledu je sjedište nadbiskupa - primasa Katoličke crkve za cijelu Španjolsku.

U Avilu, glavni grad istoimene provincije u središnjoj Španjolskoj stižemo 30.6. Avila je na gotovo 1 200 m iznad morske razine. Dobro su očuvane obrambene zidine iz 11. stoljeća duge dva km s devet vrata i 88 tornjeva. Sagrađene od smeđeg granita. Katedrala iz 11. stoljeća, u kojoj uz ostale zanimljivosti je i raspelo sv. Petra Krstitelja (Španjolska 1542. – Nagasaki 1597.), franjevca koji je s drugovima u Japanu pribijen na križ. Tu su romaničke i gotičke crkve, samostan sv. Josipa u kojem žive bosonoge karmelićanke. Avila nam je zanimljiva kao rodno mjesto sv. Terezije Avilske (Avila, 1515. – Alba de Tormes 1582.). U samostan u Avili stupila je 1537. Reformirala je karmelićanski red i utemeljila provinciju bosonogih karmelićanki 1580. U spisima je opisala svoja mistična duhovna iskustva puna optimizma i razborite askeze (askeza = strogi način života uz odricanje od svakog uživanja). U djelu „Unutarnji dvorac“ opisala je ljudsku dušu kao dvorac s mnogo odaja kroz koje se duša čisti i dolazi do središta gdje se sjedinjuje s Bogom. Svojim spisima dala je veliki prinos španjolskoj književnosti i kršćanskoj duhovnosti. Bila je vrlo angažirana osoba onoga doba. Pored teoloških rasprava ukazivala je i na neravnopravan položaj žena u ondašnjem društvu. Svetom je proglašena 1622. Papa Pavao VI. proglasio ju je naučiteljicom Crkve 1970. Sv. Terezija je prva žena kojoj je Katolička crkva dodijelila taj naslov. U samostanu u Avili su i četiri Hrvatice – sve Splitske. Bivša glumica Edita Majić, danas sestra Edita Marija od Križa u samostanu je od 2004. godine i prva je strankinja primljena u taj španjolski samostan. Kasnije su u samostan došle tri sestre Mladineo: Mihaela od Raspete Ljubavi i Gabriela od Svetoga Lica te najmlađa Estera, koja je posljednja stigla u samostan i 2014. obukla redovnički habit. Ove tri sestre Mladineo imaju sedam braće od kojih su trojica svećenici. Misu smo slavili u crkvi sv. Terezije, a predslavio je fra Damir Pavić, tajnik Franjevačke provincije Bosne srebrenne.

Nastavit će se...

HUMOR.HUMOR.HUMOR.HUMOR.

- Dobar dan, je l' to TDI radio?
 - Da, reci te.
 - A je l' me sad svi slušaju?
 - Da.
 - U svim supermarketima i dućanima?
 - Paa daaa.
 - Odlično. Mato sine, ne kupuj mlijeko i sir, baba je kupila.

Pita sin oca:

- "Tata ko je pametniji? Sin ili otac?"
 - "Očevi, sine normalno", odgovori otac.
 - "Ko je izumio sijalicu?"
 - "Edison, sine."
 - "A zašto nije Edisonov otac?"

Perica se obraća ocu:

- "Tata,tata kako leti avion?"
 - "Ne znam,sine."
 - "A kako brod ne potone?"
 - "Ne znam,sine."
 - "Tata,a kako radi televizor?"
 - "Ne znam,sine."

Malo kasnije:

- "Tata, dosađujem li ja tebi kada te stalno nešto pitam?"
 - "Ne,sine, jer ako ne pitaš ništa nećeš naučiti!"

"Mama, opet sam se svađala sa mužem, ja to ne mogu izdržati! Doći ću živjeti s tobom!"

- "Ne, draga, on mora platiti za svoje greške! Ja ću doći živjeti s vama!"

Srela se dva prijatelja i jedan upita drugog:

- "Što ima u tvojoj firmi?"
 - "Ma tražimo novog blagajnika."
 - "Pa zar niste prije mjesec dana primili novog blagajnika?"
 - "Jesmo, upravo njega i tražimo!"

Pita žena muža:

- "Hoćeš da ti skuham hrenovke za ručak ili da ti nabrzinu nešto bezveze napravim?"

Pita vjeroučiteljica učenike:

- Tko bi od vas želio ići na nebo?
 Svi dignu ruku osim Perice.
 Onda vjeroučiteljica pita:
 - Perice, zašto ti ne bi želio ići na nebo?
 Perica odgovori:
 - Zato što mi je majka naredila da poslije vjeronauka odmah dođem kući.

Šeću Mujo i Fata plažom i ugledaju slikara kako slika pejzaž mora.

Mujo reče Fati:

-Vidiš,Fato, kako se čovjek muči kad nema fotoaparata.

Prolazio Nijemac sdjevojkom kroz Bosnu u kolima s kamp prikolicom. Stane Nijemac ispred semafora i vidi Muju kako mu prilazi s cigarom u ustima.

Kaže Nijemac djevojci:

– Sad ću ti pokazati koliko su Bosanci glupi.

Prilazi Mujo sa cigarom, tražeći vatre. Nijemac mu pokaže na far i Mujo se sagne pokušavajući upaliti cigaru na far.

Tek poslije 5 minuta Mujo odustaje, Nijemac puca od smijeha u autu s djevojkom, „da gas“ i ode.

A Mujo kaže Hasi, koji je sve vrijeme stajao iza automobila:

– Jooj bolan.. kol'ko ti je trebalo da otkačiš tu prikolicu??

Kolač sa jabukama i makom

Sastojci: 2 šalice naribanih jabuka, 1 šalica maka, 1 šalica maslinova ulja, 2 šalice brašna, 2 jaja, 1 šalica šećera, vanil šećer, cimet i muskatni oraščić, na vrh žličice soli. Preljev od pekmeza: 2.vrhom pune žlice pekmeza /džema/ marmalade po izboru (npr. od kajsija, a odličan je i od naranče), 2 žlice vode, 1 žlica ruma. Glazura od čokolade: 100 g čokolade, 2 žlice mlijeka, 1 žlica maslinova ulja.

Način pripreme: Pećnicu uključite da se grije na 200°C. Pjenasto umutite jaja sa šećerom dok se šećer ne istopi. Dodajte ulje, jabuke, mak, brašno u koje ste umiješali prašak za pecivo i sol te sve promiješajte. U tepsiju stavite papir za pečenje, zatim tijesto s jabukama i pecite u pećnici zagrijanoj na 180-200°C, 30-40 minuta. Nakon 30 minuta napravite probu tako što ćete prstima pipnuti kolač, ako imate "spužvasti" osjećaj znači da je kolač pečen.

Dok se kolač peče, u šalici izmješajte pekmez, vodu i rum, a posebno otopite čokoladu s mlijekom i uljem. Pečen kolač izvadite iz pećnice, premažite ga sirupom od pekmeza, a zatim prelijte čokoladom.

Kolač ostavite da se ohladi, pa ga isjecite na željene komade.

Dobar Tek!

Nema raja bez rodnoga kraja!